Poštnina plačana v gotovini Leto LVI. V Ljubljani, v torek, dne 2. oktobra 1928 Št. 225. Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Najtežavnejši čsl. zakon

(Od našega praškega dopisnika.)

Čsl. parlament je sprejel zakon, ki je pomenil težko skušnjo čsl. parlamentarizma. Odkar je pred 11 meseci prišel načrt tega zakona o spremembi socialnega zavarovanja pred čsl. narodno skupščino, se je zaradi njega porabilo na hektolitre črnila in celi vagoni papirja. Saj je bil ta zakonski načrt preizkusni kamen trdnosti sedanje vladne večine in so ga opozicionalne stranke hotele na vsak način izrabiti za padec sedanje vlade. Socialnopolitični odbor parlamenta se je pečal z njim v 26 sejah, katere so trajale včasih celo nad 16 ur, pododbor pa ga je obravnaval 73 ur v 23 sejah.

Poprava zakona o socialnem zavarovanju, ki ga je sprejela l. 1922 takratna socialistična vlada, je bila nujno potrebna. Saj je moral plačati kmet letno za svojega pastirja 296 Kč (420 Din) zavarovalnine, za hlapca pa celo letno do 880 Kč (1350 Din), kar je imelo za posledico, da je kmet težko vzdrževal posle, kmetski posli pa težko dobili službo. Stari zakon o soc. zavarovanju je bil težko breme za obrtnike. Za učenca, od katerega ima obrtnik prvo leto samo izgubo, je moral plačati 420 Din zavarovalnine in je zato le nerad sprejemal učence. Tudi za delavstvo je bil ta zakon breme. Če si je vzel delavec ob bolezni svoje žene na pomoč kako sorodnico, jo je moral dati takoj zavarovati in plačati 420 Din. Tudi sicer niso imeli delavci od tega zakona takih koristi kakor so jim jih obljubljani socialno demokratski voditelji. Večino denarja so požrli ravnatelji in bogato plačani uradniki zavarovalnic in pa zdravniki. Največ koristi sta imeli od tega zakona socialistični stranki, ki sta imeli v dobro plačanih uradnikih zavarovalnic poceni agitatorje. Poprava zakona o soc. zavarovanju ukinja mnogo nepotrebnih uradniških mest, ki so stala ogromno denarja. Radi tega so socialisti vodili tako strahovit boj proti vladnemu načrtu.

Popravljen, ravnokar sprejeti zakon je znižal dobo čakanja od 150 na 100 tednov. Opustilo se je zavarovanje kmetskih poslov. Za delavce s slabo plačo se je znižal tedenski prispevek za zavarovanje od 4.30 Kč (7.35 dinarjev) na 2.60 (4.30 dinarjev). Prejemki za onemogle in deco so se zvišali za polovico. Na novo se je uvedla penzija vdov. Celo pokojnino dobi vsaka zavarovana vdova brez izjeme, če je dopolnila 65 let; celo pokojnino dobe tudi mlajše vdove, če imajo najmanj dva otroka. Novost je tudi, da dobe zavarovane delavke, ki se poroče, 600 Kč (1000 dinarjev) dote. Dosedaj mnoge zavarovalnice kljub velikim prispevkom niso mogle izplačevati zavarovalnin, sedaj pa se uvaja nad vsemi zavarovalnicami državno nadzorstvo.

Socialistične stranke in njihovo časopisje so napovedale vladnemu načrtu najostrejši boj. Zagrozile so celo z odlaganjem mandatov. Po ponesrečenem komunističnem rdečem dnevu je bilo jasno, da bi se še bolj ponesrečil socialistični generalni štrajk in odlaganje mandatov. Vladna večina se tudi ni bala opozicije v parlamentu. Sama razpolaga s 172 discipliniranimi poslanci, ki so pred enim letom vzdržali ob priliki razprav o zakonskem predlogu o carini na poljske pridelke in o duhovniških plačah tako srdito obstrukcijo, kakor je ne pomni povojni evropski parlamentarizem. Da pokaže svojo dobro voljo tudi napram opoziciji, je stopila vladna večina z njo v stik. Sprejela je vse njihove pametne in umestne predloge. Po sprejetju ustave je to prvi slučaj, da je na zakonu sodelovala obenem z vladno večino tudi opozicija. V debati v odborih so priznali celo socialistični govorniki, da je novi zakonski načrt boljši od starega tudi z delavskega stališča.

Novi zakon o soc. zavarovanju je plod kompromisa. Zato ni z njim popolnoma zadovoljna niti L. S., ki se je najbolj zavzemala zanj. Socialisti so seveda nahujskanim delavskim množicam morali prikriti svoj umik, ko so priznali, da je bil slab tisti stari zakon, za katerega so se toliko borili. Eventuelne pomanjkljivosti sedanjega zakona bodo skušali zvaliti na vladne stranke, češ, da niso hotele sprejeti njihovih predlogov. Zato so ob glasovanju o tem zakonu obstruirali in se s hrupom, ropotom in razbijanjem klopi borili za ogroženo delavsko zaupanje.

Dr. Leskovar v Belgradu

n **Belgrad,** 1. okt. (Tel. »Slov.«) Sem je prispel dr. L e s k o v a r , oblastni predsednik mariborske oblasti, radi vprašanj, ki se tičejo oblastnega odbora.

Dalmatinski kolonat

Vlada hoče pravično rešiti dalmatinsko kmetsko razmerje — Odpor posameznikov v klubih

n Belgrad, 1. okt. (Tel. »Slov.«) **V Belgradu vlada politično zatišje. Med radikali se je govorilo o spremembah radikalnih članov vlade. Te želje se čujejo s strani pašičevcev, ki mislijo, da bi z omenjeno delno rekonstrukcijo vlade prenehali spori v radikalnem klubu. Obenem so izjavljali, da so oni za današnjo kombinacijo, češ, da v Zagrebu niso pametni, ker namesto, da bi bili stopili v stik z g. Stanojevičem, so ga ravnotako napadli kot Vukičeviča. Pašičevci bodo vlado podpirali in zahtevali od nje, naj bo delovna in energična.**

Zakonodajno delo se bo pospešilo, ker je narodna skupščina že dalj časa na odmoru.

Akcijo KDK za bojkot vsi krogi obsojajo. Ker ta akcija ni našla na Hrvatskem odziva, se smatra že sedaj, ne samo za popolnoma zgrešeno, ampak tudi za propadlo, ker je ne odobravajo niti Pribičevičevi najožji prijatelji in gospodarski krogi. Vsi so se že naveličali Pribičevičevih limonad v zagrebških listih, ki so vse premajhna uteha za dnevne politične neuspehe KDK.

Glede zakona o dalmatinskih agrarnih odnošajih se bo v najkrajšem času vršila v radikalnem klubu seja, na kateri bo klub zavzel stališče k temu zakonu. Isto bo storil tudi demokratski klub. Pred oba kluba se bo postavilo vprašanje o izvolitvi ankete, ki naj prouči temelj za zakon o dalmatinskih agrarnih odnošajih. Aca Stanojevič je dobil iz Dalmacije veliko število brzojavov in pisem, naj se zavzame za vladno stališče. Pri tem vztrajata tudi Daka Popovič in Angjelinovič. Aca Stanojevič je predložil omenjene brzojavke in pisma vladi.

n Belgrad, 1. okt. (Tel. »Slov.«) **Nj. Vel. kralj se je danes ob pol 10 dopoldne vrnil iz Topole. Nj. V. kraljica z obema princema je ostala še na Oplencu. Ravnotako se je danes vrnil iz Ljubljane v Belgrad ob 1 z orient-ekspresom predsednik vlade g. dr. Korošec, kamor je bil odšel v soboto popoldne.**

Šef radikalne stranke Aca Stanojevič je danes odpotoval v Knjaževac. Svojim prijateljem je izjavil, da bo v Knjaževcu ostal par dni, nakar se bo vrnil v Belgrad.

Trgovinski minister dr. Spaho je odpotoval v Sarajevo, odkoder se bo vrnil v par dneh.

Afera polkovnika Legata

Uradno poročilo — Legata je policija našla popolnoma pijanega — Legat ni umrl — Dr. Korošec je takoj na prvo obvestilo odredil najstrožjo preiskavo

Opozicionalno časopisje je zvleklo na dan afero nekega ruskega polkovnika L e g a t a , ki sedaj živi v Belgradu. To časopisje pripoveduje, da so belgrajski orožniki Legata kar na lepem aretirali, odvedli v Glavnjačo in ga tako pretepli, da je umrl, vsled bolečin in udarcev.

Tukajšnje demokratsko časopisje seveda dostavlja, da je vsega tega kriv dr. Korošec, ki da nima nujnejšega in važnejšega posla, kot da vprizarja pretepe ubogih belgrajskih pijančkov.

Ker opozicionalni tisk neresnično poroča in tendenciozno zavija, tako da slika naše policijske razmere v najslabši luči, je oblast sama dala o zadevi sledeče poročilo:

19. septembra okrog pol 10 je našel stražnik Borisa Legata, ležečega na kupu kamenja. Policijski organ si je prizadeval, da ga spravi domov. Toda Legat je bil **tako pijan, da ni bil v stanu povedati, kje stanuje.** Začel je razgrajati, radi česar ga je policijski organ odvedel v palilulsko četrt na policijsko stražnico. Od tu so ga odpravili v upravo mesta Belgrada, da tam prenoči. Drugo jutro so ga zopet odvedli v palilulsko četrt zaradi zaslišanja. Tu je bil Legat zaslišan in kaznovan z globo po točki 2, § 360 s. k. z. Ker Legat ni imel pri sebi denarja, da bi plačal globo, je bil iz zapora izpuščen ter je odšel v mesto po denar.

Ko je našel denar, se je zopet vrnil v palilulsko četrt, plačal globo ter potem odšel domov. Boris Legat ni niti v upravi belgrajskega mesta, niti v palilulski četrti nikomur potožil, da je bil pretepen ter je iz palilulske četrti sam odšel brez vsake tuje pomoči in ni napravil vtisa človeka, ki je bil pretepen.

Dva dni potem, ko je bil Boris Legat kaznovan, je bilo javljeno notranjemu ministru, da je bil Legat v upravi mesta Belgrada pretepen. G. minister je še istega dne odredil inspektorja, da uvede preiskavo o tej zadevi. Pri zaslišanju je Legat izjavil inspektorju, da ga je v upravi mesta Belgrada pretepaval neki orožnik ter da mu je ta orožnik prizadejal težke poškodbe po telesu. Legat je izjavil nadalje, da pri tem pretepanju ni bil udeležen noben civilni policijski agent, vsled česar se je preiskava poverila preiskovalcu orožniškega poveljstva, da nadaljuje preiskavo proti omenjenemu orožniku. Dotični orožnik je bil še isti dan suspendiran od službene dolžnosti ter je bil izročen vojaški oblasti. **Vest, da je Boris Legat umrl, ni resnična.** Boris Legat se nahaja zaradi zdravljenja v ruski bolnici v Pančevu.

n **Belgrad,** 1. oktobra. (Tel. »Slov.«) S kričavim napisom je včerajšnje »Jutro« posvetilo skoro celo prvo stran zadevi ruskega oficirja L e g a t a , v kateri je izreklo celo vrsto laži in netočnosti, od katerih je največja ta, **da je Legat umrl, ko se nahaja v Pančevu v bolnici, katero bo kmalu lahko zapustil.** Afera je popolnoma drugega značaja kot jo slika »Jutro«, ker je bil ruski oficir **močno vinjen.** Rekli smo, da obžalujemo, kar se je Legatu zgodilo, in da je orožniško poveljstvo uvedlo strogo preiskavo, krivca **suspendiralo in izročilo sodišču, in sicer že davno prej,** preden je »Jutro« o tem kaj vedelo, znak, da je vlada postopala strogo po zakonu. Sicer pa dobro vemo, kam »Jutro« meri. Mu ni pri srcu usoda Legatova, ampak vse kaj drugega. Bo prilično isto, kot z zemljevidom v amputaški aferi, kjer je železniško progo zamenjalo z mejo.

ć **Zagreb, 1. okt.** (Tel. »Slov.«) Ves Zagreb živahno komentira izjave Momčila I v a n i č a , da je bil Stjepan R a d i ć l. 1919. strašno pretepen od organov policijskih oblasti, da je komaj ostal pri življenju. L. 1922. se je Stjepan Radić pripravljal, da prisostvuje proslavi kumanovske bitke. Tedaj mu je notranji minister Kosta T i m o t i j e v i ć sporočil, da mu ne jamči za njegovo življenje, ako pride v Srbijo.

Kongres invalidov

n **Bitolj,** 1. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je pričel kongres invalidskih organizacij, katerega se je udeležil tudi minister za socialno politiko Stjepan Barič. Kongres je zelo dobro obiskan. Otvoritve so se udeležili bitoljski episkop, zastopnik vojnega ministrstva, zastopniki občine in drugi. Kongres je poslal pozdrav kralju.

Belgrad - Obrenovac

n **Belgrad,** 1. okt. (Tel. »Slov.«) V nedeljo se je slovesno otvorila nova proga Belgrad—Obrenovac. Svečane otvoritve so se udeležili ministri Andra [illegible] [illegible]era Markovič, Milorad Vujičič in Ni[illegible]č. Minister Stanič je imel govor, v katerem je orisal zgodovino gradbe in potem te proge. Vsi navzoči ministri z gosti so se udeležili otvoritvene vožnje. Na vsaki postaji so bili slavoloki in godbe s številnim občinstvom ki je sprejelo prvi vlak. V Obrenovcu se je vršil banket. S to progo se je skrajšala zveza Belgrad—Sarajevo za 12 ur.

Odbori

n **Belgrad,** 1. okt. (Tel. »Slov.«) Finančni odbor danes ni mogel imeti seje, ker je predsednik odbora Ilija M i h a j l o v i ć poslal odboru pismo, v katerem sporoča, da je obolel. Jutri bo imel sejo administrativni odbor narodne skupščine, kakor tudi odbor za prošnje in pritožbe.

Koroško pismo

Miklova Zala v senci bajonetov. — Še verouk ni več slovenski. — S pačenjem jezika potujčujejo odpadniki naš koroški narod.

Pred kratkim so priredili Slovenci v velikovškem okolišu lepo uspelo uprizoritev »Miklova Zala«. Nobena igra na Koroškem ne vleče tako kot »Miklova Zala«. Neštetokrat je že šla preko odra, in kjer jo igrajo, povsod je dobro obiskana. Pač zato, ker je vzeta iz domačega življenja koroških Slovencev. Škoda, da imamo tako malo takih iger. In vendar imamo krasne motive za izvirne slovenske igre in povesti. Na pr. boji z Obri, boji in vpadi Slovencev na Furlansko, pokristjanjenje, ustoličenje vojvod na Gosposvetskem polju, osvobodilne vojne Ljudevika Zosavskega, celovški »lintvern«, nastanek Rabeljskega in Vrbskega jezera itd.

Prvotno je bilo določeno, da se bo vršila uprizoritev pri Kleperniku v župniji Ruda. — Nasprotniki niso naravnost nasprotovali, pač pa posredno. Grozili so gostilničarju Klerperniku, da bodo prišli »Lofentolarji« in vse razbili, če dovoli, da se bo igralo pri njem; da bo gostilna izgubila koncesijo. Posebno so se odlikovali v teh grožnjah tudi orožniki. In res se jim je posrečilo Klepernika tako oplašiti, da je v poslednjem trenutku, dva dni pred igro, odpovedal prostore.

Kljub temu se je igra vršila in sicer v zasebni hiši pri Kozarniku v župniji Grebinj. Ker se je bilo bati napada, sta slovenska poslanca izposlovala od deželne vlade orožniško asistenco. In tako so oni orožniki, ki so prej spletkarili proti igri, zdaj morali čuvati slovensko občinstvo. Gledalcev je bilo 200, nekateri so se pripeljali od več ur daleč.

Kmečko prebivalstvo na Rudi in v Grebinju je vse slovensko in vendar je na Rudi samo vsako drugo nedeljo slovenska pridiga, petje v cerkvi v Grebinju je nemško, a v šoli v obeh občinah se katekizem poučuje samo nemški. Ne moremo razumeti, da nemški duhovniki slovenskih otrok verouka nočejo poučevati v slovenskem jeziku. In vendar smo ravnokar čitali, da je višja cerkvena oblast v briksenški škofiji na južnem Tirolskem ukazala, da morajo duhovniki učiti zanaprej verouk z u n a j šole in sicer zato, ker je laška oblast zaukazala, da se mora v šolah poučevati verouk v laškem jeziku. Tako bodo nemški duhovniki na južnem Tirolskem učili nemško deco verouk tudi še nadalje v materinem jeziku, a na Koroškem nemški duhovniki nočejo slovenskih otrok učiti v njihovem materinem jeziku! Zdi se, da Nemci sploh ne znajo biti pravični drugim narodnostim.

Posebna zanimivost na Koroškem so takozvane deželne nadaljevalne šole. Upeljane so bile l. 1923. Zaenkrat so obvezne samo za fante in sicer od izstopa iz šole do izpolnjenega 17. leta. Kmečki fant naj bi s 14. letom ne odložil knjige, marveč se izpopolnil v jezikovnem znanju, zlasti pa naj bi si pridobil praktičnega znanja in strokovne izobrazbe. Cažnost se polaga tudig na zdravoslovje in pa vljudno vedenje. Pouk se vrši po 5 ur na teden od začetka novembra do srede maja. Poučujejo starejši učitelji.

Vsakdo prizna; da so te šole koristne. A žal se ves pouk od strani učiteljev vrši samo nemško in tako so žal te šole za Slovence tudi v tem oziru nadaljevanje ponečevalnice osnovne šole.

Za sklep še par slovniških cvetk iz lista za vzgojo renegatov — »Koroške Domovine«. V št. 38. t. l. beremo med dopisi: »Gost je natakarici pripovedoval, da je še 98 kolesarjev za njim, ki so na cesti iz Udino na Hamburg, in ker se bodo vsi pri nje ugostovali, bo treba, da oskrbuje nekaj jajc in pokalic. Natakarica se je oskrbovala takoj pripomoč, molznila je kravo, da bi mogla številnim gostom kaj nuditi. Gost je bil kmalu na to izginjen. Natakarica je posumnjala in je kmalo ugotovila, da je njihov predal ulomljen ter da iz tega je ukradeno približno 20 šilingov, cigareti in cigari. Orožništvu je posrečilo domnevega storilca v osobi namišlenega poslužnika Karla Wernerja poizvedeti.«

In drug dopis: »O sedmi uri zvečer je počenjal glavni del slavnosti. Gospod direktor Pawlik je pozdravljal vse navzoče in je izrazil svojo hvalo učiteljem za njeno zvesto sodelovanje in je dal odhajajočujim učenkam dobrohotne nasveti za njeno življensko pot. Po skupnem večerju v lepi in novozidani obednici se je vršila prijetna večerna zavaba. S težkim srcem in s solzami v očih so se poslovili učenke od njenih učiteljev.«

Krasna slovenščina koroških Nemcev in odpadnikov!

Venizelos odklonil naš predlog

v Atene, 1. okt. (Tel. »Slov.«) »Ethnos« poroča, da je jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković o priliki sestanka z Venizelosom v Parizu stavil Grčiji ponudbo za zvezo, za kar bi Jugoslavija opustila svojo zahtevo glede solunskega pristanišča in železniške proge Solun—Gjevgjelija. Venizelos je odklonil zvezo, ker bi taka zveza morala biti naperjena proti Italiji. Zato pa je ponudil desetletno razsodiščno pogodbo, o kateri še ni prišlo do nobenega sporazuma. Tu se trdi, da je Marinkovičev predlog imel samo ta namen, da se na Grčijo zvali odgovornost, če bi grško-jugoslovanska pogajanja ne uspela. Po sestanku z Venizelosom je dr. Marinković izjavil, da iskreno želi, da pride z Grčijo do sklenitve pogodbe o prijateljstvu in razsodišču in do pogodbe o zvezi, kakor Grčija to želi. V tem cilju bi se morala poprej rešiti vsa tehnična vprašanja.

*

v **London**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne sta v angleškem zunanjem ministrstvu imela daljši razgovor Venizelos in namestnik angleškega zunanjega ministra lord Cushendun. Kot oficijelni program razgovora se je navajala Venizelosova želja, da ne samo v Parizu in Belgradu, temveč tudi v Londonu osebno obrazloži razloge, ki so ga napotili, da je sklenil grško-italijansko pogodbo. Komaj je verjetno, da sta se ves čas pogovarjala samo o tem oficijelnem programu, temveč je grški ministrski predsednik — dasi odločno odklanja pojem Locarno — brez dvoma angleškim politikom obrazložil vzroke, kako si on zamišlja svoje osebno stališče in stališče svoje države v diplomatskem sistemu balkanskih pogodb, kateremu Grčija sedaj pripada. Znano je, da so v Angliji že več mesecev odločno zahtevali, da se sklene grško-italijanska pogodba in grško-jugoslovanska pogodba, ker se v Londonu — dokler živi Venizelos — goji upravičen upanje, da je Grčija kot vogalni steber italijansko-bolgarsko-turškega sistema in kot sopogodbenica Jugoslavije in Romunije ter kot soseda Albanije v stanju, da igra vlogo »poštenega mešetarja« med spori, ki so zaenkrat še neizogibni med posameznimi balkanskimi državami in med Italijo. Tu se smatra, da bo Venizelos tem bolj v stanju, igrati tako miru služečo vlogo, ker nikdar ni zanemarjal svojih dobrih zvez s Parizom in Londonom in je zato, če bi dobil vtis, da se začenja razvijati nevarna situacija, vedno v stanju, dobiti iz Londona in Pariza nasvete. Da se sivolasemu grškemu državniku, ki je ravnokar še le prestal težko bolezen, nekoliko olajša potni program, se je predlagalo, da se angleško-grški razgovori lahko vršijo v Parizu s poslanikom Tyrellom. Dejstvo, da je Venizelos vztrajal na tem, da se pelje v London, se tolmači v diplomatskih krogih tako, da je imel grški ministrski predsednik namen, vršiti angleško-grške in francosko-grške razgovore ločeno, da se ne povzroči v Rimu in Belgradu vtis, da je Grčija privesek »nove antante« v Sredozemskem morju, ki se sedaj mnogokrat (najbrže napačno) označuje kot protiitalijanska.

Poincare ne popušča

Zasedba porenja jamstvo za varnost in odškodnino

v **Pariz**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Pri odkritju spomenika padlim v Chamberyju v Savoji je imel danes Poincare govor o aktualnih političnih vprašanjih, pri čemer je govoril o razorožitvi in izpraznitvi Porenja. Poudarjal je voljo za sporazum in mir, zahteval pa je tudi razumevanje za to, da mora Francija pri oceni svojih obrambnih sredstev vpoštevati tudi moč napadalnih sredstev drugih vojsk in lahkoto, s katero se tuja industrija more preurediti v vojno industrijo. Reparacije morajo dati Franciji možnost plačila lastnih obveznosti in preko tega občutno odškodnino za vojne škode. Preudarnost ne dovoljuje Franciji, da bi kar na lahko izpustila zasedeno Porenje, razpravo o izpraznitvi pa tudi ne bo zavlačevala. Francija nikakor ne zahteva ničesar, kar bi šlo preko verzajske pogodbe.

v **Pariz**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Na kongresu republikanske stranke v Clermont-Ferrantu je imel bivši predsednik republike Millerand govor, v katerem je izredno ostro nastopal proti temu, da bi Francija šla Nemčiji na roko glede izpraznitve Porenja. Zasedba Porenja je, kakor je rekel svoječasno Clemenceau, nadomestek za nedoseženo mejo ob Reki. Zasedba se nikakor ne sme opustiti. Nemčija ni vredna izpraznitve. Nemčija dela propagando proti obsodbi v vprašanju vojne krivde, da se reši obveznosti iz verzajske mirovne pogodbe. Nemčija propagira priključitev Avstrije in zahteva vrnitev Gornje Šlezije. Francoski narod ne sme verjeti nemškemu državnemu kanclerju Müllerju, ki je leta 1914 dal francoskim socialistom najbolj miroljubno zagotovilo, malo dni pozneje pa odobril vojne kredite. Zasedba Porenja je jamstvo ne samo za varnost Francije, temveč tudi Poljske in Češkoslovaške.

Pilsudski v Mussolinijevi službi?

v **Bukarešt**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Pilsudski je včeraj oficijelno obiskal ministrskega predsednika Bratiana. Bratianu je Pilsudskemu odkrito izjavil, da zbližanje Poljske in Madžarske ni napravila v Romuniji dobrega vtisa; ker ni nobene možnosti za romunsko-madžarsko zbližanje, je Bratianu prosil Pilsudskega, naj Poljska opusti načrt o novi skupini držav, v kateri bi Romunija prišla na stran Madžarske. K temu se pristavlja, da je Pilsudski na italijansko pobudo poskušal, da pregovori Romunijo k pristopu v skupino držav, h kateri bi razen Italije pripadale tudi Nemčija, Bolgarska, Poljska, Madžarska in Turčija.

v **Budimpešta**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) O pogajanjih, ki se vršijo od poletja med Poljsko in Madžarsko o političnem in gospodarskem zbližanju, se čuje, da je Mussolini podpiral poljsko zahtevo, da mora Madžarska odnehati od sodelovanja z Nemčijo, če hoče, da pride do sodelovanja med Poljsko in Madžarsko. Na Madžarskem so imeli načrt, da se o priliki nemško-madžarskih trgovinskih pogajanj razpralja o dalekosežnem gospodarskem sodelovanju z Nemčijo. Govori se, da bi imel tudi ministrski predsednik Bethlen v to svrho potovati v Berlin, kar pa se je opustilo vsled italijansko-poljskega pritiska.

Heimwehr - Schutzbund

v **Dunaj**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Voditelj policije v Dunajskem Novem mestu je prepovedal nastop socijalnodem. Schutzbunda in socijalnodemokratskega delavstva, ker ni prišlo do sporazuma o zahtevi, da se prireditev omeji na gotove dele mesta in da prireditelji dajo jamstvo za vzdrževanje reda. Proti tej odločbi je še mogoč rekurz na deželno vlado in zveznega kanclerja. Ni pa še gotovo, ali se bodo socijalni demokrati pritožili. Dunajski vodilni socijalno demokratski krogi izjaljajo, da prepoved socijalnodemokratske prireditve onemogoča odpošiljatev dunajskih varnostnih oddelkov v Dunajsko Novo mesto, dočim se ne dvomi o tem, da bodo socijalni demokrati iz Dunajskega Novega mesta kljub prepovedi zasedli mesto. Izključitev Schutzbunda smatrajo zato za moment nevarnosti. V ostalem pa se je danes prvič pojavila v nekem krščansko socijalnem večerniku misel na možnost, da se prepove tudi nastop Heimwehra.

Fašistovska mornarica

v **Pariz**, 1. oktobra. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo francoske agenture, je Mussolini dal nalog admiralu Cirianiju, da izdela nov program za zgradbo ladjevja, ki naj se izvrši neposredno potem, ko bo dogotovljen sedanji konstrukcijski program. Mussolini je pri tej priliki izjavil, da ima Italija v Sredozemskem morju tako mornarico, da se lahko vsaki drugi mornarici z uspehom postavi po robu.

Za dejanja miru

v **London**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Na današnjem zborovanju delavske stranke v Birminghamu bo Ramsay **Macdonald** vložil resolucijo, ki ostro kritizira mirovno in razorožitveno politiko konservativne vlade. Vlada se poziva, da podpiše fakultativno klavzulo haaškega razsodišča. Poudarja se, da obstoječi pogoji mednarodne varnosti opravičujejo takojšnjo splošno razorožitev z mednarodnimi dogovori. Resolucija zahteva, da se opusti angleško-francoska mornariška pogodba, da se takoj skliče pripravljalna razorožitvena konferenca, da se temeljito razoroži vojska z rezervami vred, da se prepovedo strupeni plini, da se uvede kontrola o trgovini in transportu vojnega materiala in civilnega zrakoplovstva. Resolucija tudi zahteva, da se takoj izprazni Porenje.

Ogromna stavka

v **Hamburg**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Vsi delavci nemških ladjedelnic so stopili v stavko. Število stavkujočih znaša okoli 50.000. Ladjedelnice so v težki krizi.

Za Atlantsko morje

v **London**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Pri proučevanju ameriške note po ministrih in strokovnjakih se je razpravljalo med drugim o možnosti ameriško-angleškega »Locarna Atlantskega morja«, ko se poprej doseže sporazum o spornih pomorsko-pravnih vprašanjih in na temelju popolne paritete bojnih sil obeh mornaric. Za angleško diplomacijo je sedaj težek dogovor s Francijo, ki vztraja, kakor se zdi, na tem, da ostane Anglija tudi potem, ko je Amerika odklonila kompromis, pri svojih koncesijah glede razorožitve vojske. Po mnenju Anglije bi bilo to odvisno od tega, da Amerika sprejme kompromis, in nedeljski listi celo namigujejo, da Anglija lahko izvrši nov preokret v vprašanju izpraznitve Porenja na korist Nemčiji, ker je sporazum s Francijo vsled ameriškega stališča postal iluzoričen.

Vprašanje naših Nazarencev

v **Praga**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Stalna komisija generalnega sveta lig Društva narodov je imela v Pragi svoje posvetovanje. Pri posvetovanju stalne manjšinjske komisije pod predsedstvom Sira Dickensona je predlagal belgijski profesor van Overbecke, da se pozove Društvo narodov, naj izda generalni statut za manjšine. Predlog je bil sprejet. Pododbor te komisije bo svoje delovanje začel s tem, da se točno opredeli pojem manjšine. Delegat Bouvets je nato opisoval položaj Nazarencev v raznih državah in njihovo nazivanje, da se ne smejo po njihovih verskih načelih boriti z orožjem. Pri tem je omenjal posebno Jugoslavijo, ki da sili Nazarence k vojni službi z orožjem. Jugoslovanski delegat prof. Ibrovac je dokazoval, da ustava kraljevine SHS jamči svobodo gotovim veroizpovedim, da pa ne more izvzeti nikogar od brambne dolžnosti, pri čemer pa Jugoslavija z Nazarenci postopa čim najbolj milo. Komisija je njegovo izjavo vzela v vednost, ne da bi se o tem glasovalo. Podkomisija za ureditev razmerja brezdomovincev je predložila resolucijo, ki zahteva, da se v svrho olajšanja usode brezdomovincev sklenejo nove konvencije.

Trumbičevo glasilo za amputacijo

ć **Zagreb**, 1. oktobra. (Tel. »Slov.«) Današnji »Hrvat« nadaljuje s svojimi »senzacionalnimi« odkritji o načrtu za razmejitev med Srbijo in Hrvatsko in prinaša nek zemljevid znanega angleškega publicista Boberta Berkhilla, ki je izšel v neki knjigi koncem leta 1922! V tej knjigi se zavzema pisec za ustanovitev Zedinjenih držav Srednje Evrope, ki bi bila istočasno dovršena gospodarska in kulturna celota, ker bi vse države, ki bi bile v tej konfederaciji, imele isto gospodarsko strukturo in prilično enako kulturo. V to zvezo bi šle Hrvatska z Bosno in Hercegovino, Dalmacija, Madjarska v današnjih mejah, Vojvodina, Slovaška, Češka, Avstrija in samostojna Transsilvanija.

Sicer se »Hrvat« očitno strinja s tem načrtom ter ga s tem sprejema kot svoj program. Naglaša, da se Rothermerov načrt v glavnem strinja s tem programom. Pri tem pozablja, da je Rothermer za obnovo Madjarske in zahteva tudi vso hrvatsko Podravje z Varaždinom in Osijekom. »Hrvat« navaja mišljenje avtorja te knjige, da je neenakost kulture zdaleka večji vrok razdora nego raznoličnost rase in da se tudi ideja o narodni državi oziroma ideja o narodnem jeziku ne dasta aplicirati v vzhodni Evropi.

Kakor se vidi, se »Hrvat« brez pomisleka lahko odreka ideji suverenitete hrvatskega naroda z ozirom na bodočo državo, četudi se je za to suvereniteto »Hrvat« energično zavzemal proti Belgradu, ko je brezvestno rušil idejo sedanje države. Zanimivo je, da »Hrvat« ne sledi svojemu tovarišu »Hrvatskemu pravu« in ne daje Slovenije Avstriji. »Hrvat« napovduje nova odkritja demarkacijske črte, kakor si jo je zamislil pokojni Lorković.

Demagogija z zagovorniki

ć **Zagreb**, 1. oktobra. (Tel. »Slov.«) Današnji »Obzor« prinaša iz Pariza vest, da je pariški odvetnik Henry Torres, znani židovski framazon, izjavil, da bi mu bilo posebno prijetno, da bi zastopal pokojnega Stjepana Radiča in da bi se odzval morebitnemu povabilu, ki bi prišlo od strani prijateljev ali vodstva HSS, ker je bil Stjepan Radič odličen borec za demokracijo. — Kakor poročajo iz Pariza, je Henry Torres izjavil, da ni prejel od soprog Basarička in Pavle Radiča nobene prošnje, da bi ju zastopal pred belgrajskim sodiščem. (Najprej so iskali zagovornika v Parizu Račičevi prijatelji, sedaj ga iščejo Radičevi. Obojim pa gre za prav navadno reklamo. Grda je taka demogogija.)

Nasprotstva v KDK

ć **Zagreb**, 1. oktobra. (Tel. »Slov.«) Današnja »Narodna Politika« v članku razpravlja o dr. Mačkovi in Pribičevičevi taktiki in trdi, da ta dvojica zastopa dvoje popolnoma si nasprotujočih taktik in stališč. Ta svoja izvajanja podkrepljuje z dokazi in izjavami prvakov KDK. Dokazuje, da je Pribičević proti volitvam, ki bi bile razpisane za ustavotvorno skupščino samo radi tega, da bi mogel svoje srbske volivce prepričati, da je on za centralizem, ki se mu ni nikdar odrekel. »Narodna Politika« končuje: »Ton današnjega političnega položaja je zbliževanje Belgrada in Zagreba. To gre počasi, ker se morajo po strašnem dogodku v narodni skupščini ustvariti psihološki pogoji za pogajanja. Zbliževanje pa je dejstvo. Za to zbliževanje je ugoden trenutek, ker je na čelu vlade dr. Korošec, ki je po svoji miselnosti in svoji politični ideologiji nam Hrvatom najbližji. To si usojamo trditi kljub vsem napadom, ki so naperjeni na njegov naslov s hrvatske strani.

Fašistovska nesramnost

v **Rim**, 1. okt. (Tel »Slov.«) Kakor poroča »Corriere della Sera« iz Belgrada, je italijanski poslanik včeraj v zunanjem ministrstvu v Belgradu protestiral proti načinu pisanja jugoslovanskih listov o Italiji, posebno radi članka v »Slovencu« o razpustu tržaške »Edinosti«, radi trditve »Politike«, da obstojajo med italijansko vlado in Macedonci odnošaji ter radi razžalitve italijanske vojske v sarajevski »Večerni Pošti«.

Češkoslovaški vzgojitelji v Ljubljani

Pred včerajšnjim popoldne je prišla v Ljubljano češkoslovaška delegacija 35 učiteljev in profesorjev strokovnih šol, ki se nahaja že 10 dni na potovanju po Jugoslaviji. Med njimi se nahajata dva vseučiliška profesorja dr. Herport in dr. Stejskal iz Prage. To so učne moči češkoslovaških gluhonemnic, zavodov za slaboumne, slepe, moralno in telesno defektne. Delegacija je posetila Belgrad, Kragujevac, Zemun, Zagreb, Brestovec in Ljubljano in se sedaj preko Maribora vrača v Češkoslovaško. V Ljubljani so obiskali humanitarne zavode, kakor vobče v vseh mestih v Jugoslaviji. Obenem so posetili Bled. Namen potovanja je, spoznati humanitarne naprave naše države in navezati osebne stike, v duhu bratske ljubezni in vzajemnosti ter v bodoče gojiti skupno delo in se baviti z obojestranskimi pedagoškimi vprašanji. Sinoči jim je mestna občina ljubljanska in oblastni odbor dal lep poslovilni banket, katerega se je udeležil tudi g. oblastni predsednik dr. Natlačen, nekateri obl. odborniki, zastopniki mesta in vojaštva in drugih civilnih uradov.

Proti tramvaju v Selenburgovi ulici

Nameravani načrt, da se zgradi nova tramvajska proga Ljubljana—Vič je naletela na odločen odpor pri najbolj prizadetih, pri hišnih posestnikih in trgovcih Šelenburgove ulice in Gradišča.

Leti so se snoči sestali, da se posvetujejo o vseh korakih, ki bi jih bilo potrebno ukreniti, da se nameravana zgradba tramvaja po obeh ulicah ne izvrši.

Sestanek je otvoril ravnatelj tovarne Bonač g. Kastelic, ki je po pozdravu prečital spomenico predstojništva uršulinskega samostana.

G. Pavlin in drugi so tekom nadaljnje seje opozarjali na mnoga prevažna dejstva, ki sploh onemogočujejo uvedbo tramvaja. Skoro vsa mladina treh gimnazij, realke, tehnične srednje šole in univerze uporablja Šelenburgovo ulico za dohodno pot do svojih šol. V Gradišču je že sedaj celo za avtobuse skrajno nevaren prehod. Mnogo bolja in to tudi za avtobusno podjetje bi bila proga Kongresni trg—Vegova ulica—Rimska cesta. Za avtobuse bi to pomenilo le izgubo pol minute časa, avtobusi pa bi pridobili mnogo večje prometno zaledje (Trnovo, šentjakobski okraj itd.).

Sklenili so, da posebna deputacija razjasni na magistratu stališče prizadetih in vloži tozadevno spomenico, obenem s spomenico uršulinskega samostana.

V deputacijo so izvolili gg. Kastelica, Pavlina, Kavčiča in Hribarja ml.

Šah

v **Budimpešta**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Nedeljska šahovska tekma. Capablanca je premagal Ballasa, partiji Steiner-Marshall in Spielmann-Mereny sta ostali neodločeni. Kmoch je premagal Stonerja, partija Havasi-Vajda remis. Stanje v nedeljo zvečer: Capablanca 6½, Marshall 5½ (1), Spielmann 4½, Kmoch 4 (1), Vajda, Havasi, Stoner 3½, Steiner 2½ (1), Ballas 2½, Mereny 1½ (1).

HMELJ

v **Nürnberg**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Dovoz hmelja 100 bal, prodanih 50 bal po sledečih cenah: gorski hmelj 215, slabši tržni 140—150, prima tržni 150—180, Hallertau 255—285, virtemberški 210—250. Razpoloženje neizpremenjeno mirno.

KOVINE

v **London**, 1. okt. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 64.625—64.6875. Tri mesece 65.125 do 65.1875. Elektrolit 71.25—71.75. Best Selected 78—79.25. Strong 96. — Cin: per kasa 227.75. Tri mesece 223.5. — Svinec: bližnji 21.75, tuji 21.4375. — Cink: bližnji 24.0625, tuji 24.375. — Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. — Antimon red.: 59.5—60. Bela pločevina 18.25. Živo srebro 25. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Wolfram 15.875. Platina: surova 17. Srebro 26.625—26.6875. Zlato 84.115.

Novosadska vremenska napoved. Umerjeni severno-zapadni vetrovi. Oblačno, od časa do časa dež. Temperatura bo padla za 3 stopinje.

Zborovanje orlovskega parlamenta

Brez hrupnega in kričavega ponosa, tiho in skromno po zunanjem videzu, toda globoko in vsestransko, v silnem razmahu je usmerjeno notranje delo naše orlovske organizacije. Letošnji julijski nastop na Stadionu je bil priča, kaj ta mladinsko telovadna organizacija zmore na telovadnem polju. Nekak praznik, svečan dogodek za člane same pa so vsakoletni občni zbori celokupnega slovenskega Orla, ki so obenem tudi notranje merilo in pregled izvršenega dela na vseh poljih, ki jih orlovstvo v svojem programu obdeluje. Smemo reči, da je orlovstvo danes po svoji notranji sili in po obsežnosti idej, po katerih vodi slovensko mladino k cilju, najpomembnejša in najvažnejša slovenska katoliška organizacija. To dejstvo ponovno dokazuje letošnji občni zbor »Slovenske Orlovske zveze«, ki se je v nedeljo, 30. sept. vršil v ljubljanskem Ljudskem domu.

Številni delegati iz različnih odsekov cele Slovenije so se ta dan zbrali k zasedanju svojega orlovskega parlamenta, ki naj fantom pokaže vso moč in enoletno delo in uspehe organizacije, obenem pa naj kot najvišji forum slovenskega Orla pokaže in določi njegove smernice za prihodnje leto.

Otvoritev občnega zbora

Občni zbor SOZ se je pričel ob pol 10 dopoldne v Ljudskem domu. Otvoril ga je predsednik SOZ, brat prof. Ovsenek, ki je po uvodnem pozdravu vseh mnogoštevilnih bratov delegatov in drugih članov organizacije, pozdravil še zlasti toplo in prisrčno zastopnika prevzvišenega knezoškofa in zastopnike nekaterih drugih katoliških slovenskih organizacij, zlasti Prosvetne zveze.

Poročila odbornikov

Že površen pregled poročil posameznih odbornikov in drugih številnih delavcev, ki jih zaposluje ljubljanska centrala s svojimi mnogimi odbori, pododbori in odseki, nam dovolj jasno dokazuje, da je orlovski program silno obsežen in da ni niti enega važnejšega kulturnega, socialnega in gospodarskega vprašanja, s katerim bi se orlovstvo v tej ali oni obliki ne pečalo, mu poskušalo priti do dna in ugotoviti smernice za njega rešitev. Vsi odborniki in drugi poročevalci so podali obširna in izčrpna pismena poročila, ki so trajala skoro štiri ure.

Važno se nam zdi predvsem poročilo br. predsednika SOZ., prof. Ovseneka, ki nam nudi dokaj pestro sliko orlovskega vsestranskega dela, kakor tudi lepo število delavcev, ki so se tega dela z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo oklenili. Saj je n. pr. br. predsednik povedal, da je dalo samo predsedstvu v Ljubljani in njega pomožnim organom svoj prosti čas na razpolago in pomoč 81 bratov in prijateljev orlovskega gibanja. Poleg tega števila pride še 42 sodnikov pri tekmah SOZ. in 17 bratov, ki vodijo delo štirih izven ljubljanskih podzvez (mariborske, celjske, novomeške in kranjske). Vidimo torej, da je na čelu organizacije delovalo 140 katoliških kulturnih delavcev. Temu primeren je tudi uspeh in delo. Samo predsedstvo SOZ. brez podzvez je s svojimi pomožnimi odbori in pododbori na 288 sejah ukrepalo o vseh važnih vprašanjih organizacije. Jasno je, da je tak kader delavcev mogočen steber organizacije, ki mu zato ne more škodovati vsak vetrič, ki morda časih zaveje od kakšne nezadovoljne strani. Jasno je pa tudi, da je v tem kadru združena ogromna odgovornost za vodstvo in cilje te naše najlepše mladinske organizacije. Te odgovornosti in zgodovinske naloge se je vodstvo v polni meri zavedalo in jo je vestno in po svojih najboljših močeh izvrševalo. Zavedalo se je pač, da je v Orlu zbran cvet slovenske mladine, kvas slovenskega naroda, zato je tej organizaciji z vso požrtvovalnostjo in nesebičnostjo posvetilo vse svoje duševne zaklade.

Izgraditev podrobnega programa se zlasti zrcali v splošnih tekmah vseh članov orlovskih edinic, ki so se tudi letos izvršile po vseh odsekih cele Slovenije. Kot posebno važno je treba poudariti, da je bila tudi letos tvarina za prosvetne tekme izbrana iz socialnega vprašanja, ki je gotovo najvažnejše vprašanje povojne dobe. Med tem, ko se je prejšnje leto obravnavalo na prosvetnih tekmah socialno vprašanje samo, njega bistvo in pomen, se je letos kot nadaljnji del tega široko zasnovanega načrta obdelala na takih tekmah socialna ekonomija. V ta namen je organizacija izdala istoimensko knjižico, kakor je izdala prejšnje leto »Socialno vprašanje«. Obe knjižici, ki tvorita sijajen pripomoček k studiju socialnega vprašanja in na lahek, katekizmu podoben in podeželskim fantom na lahko umljiv način razlagata vso obsežnost tega prevažnega vprašanja, je Orlom napisal naš priznani sociolog dr. A. Ušeničnik. Tako orlovstvo pridonaša svoj del k razumevanju in ureditvi socialnih prilik s tem, da svojim članom pribiža to težko brigo povojnih dni in razmer, jo razlaga in pojasnjuje. Že samo to je važen del, ki ga organizacija prinaša k izpopolnitvi in poglobitvi slovenske kulture sploh.

Da se je pa vsa ta in druga tvarina, ki jo obsegajo vsakoletne tekme, mogla zadostno predelati in pripraviti, so se fantje po deželi skozi vse jesenske, zimske in pomladne mesece zbirali na večerne sestanke, katerih je bilo po vseh odsekih 2966 z 2154 predavanji. Razen tega so sami odseki izvedli še 67 telovadnih akademij in 190 dram. predstav.

Nič manjšo važnost pa ni polagala organizacija tudi na **versko vzgojo** svojega članstva. Izvrševanje verskih dolžnosti, življenje po božjem nauku je osnovna zahteva orlovstva. Zato ima organizacija svoje določene in obvezne letne orlovske praznike, zato svojemu članstvu priporoča obisk duhovnih vaj, zato vabi k sodelovanju v tej smeri zlasti gospode dušne pastirje.

Tudi **moralna vzgoja** je važen činitelj za presojo vrednosti kulture kakšnega naroda. Orlovstvo je v tem oziru članstvo začelo sistematično navajati zlasti k treznosti in varčnosti. Mnoge »Čebelice« so v odlični meri vršile svojo sveto dolžnost in nalogo.

S tem je v glavnih obrisih očrtano ono tiho, toda smotreno notranje delo orlovstva, ki ravno vsled tega uživa sloves najbolj izpopolnjene organizacije.

Predsednik je nato še omenil letošnjo II. stadionsko loterijo, ki je v vsakem oziru najpovoljneje uspela in nas je spet za korak približala k mogočni ideji, ki Orlom slejkoprej lebdi pred očmi: k dograditvi Stadiona, tega spomenika orlovske pridnosti, vstrajnosti in nezlomljive vzajemnosti. Razprodane srečke so dokaz, da se javnost zaveda pomena Stadiona in da na drugi strani tudi zna ceniti ves trud in delo slovenskega Orla.

Pa tudi druge prireditve, ki jih je letos SOZ v slovenski prestolici, v beli Ljubljani priredila, pričajo o velikem zanimanju, ki ga slovensko ljudstvo in Ljubljana sama goji do orlovske organizacije. Poset stadionske prireditve 1. julija letos, je bil rekorden. Pokazal je, da si je orlovstvo polagoma in z vstrajnim delom priborilo in utrdilo med narodom položaj, ki mu po vsej pravici pripada, ter da si je tudi pri nasprotnikih pridobilo spoštovanje.

Vsak živ organizem, kakor je baš orlovstvo, pa ne bi povsem zadovoljeval svoji bitnosti in vprašanju obstoja, ako se ne bi brigal tudi za bodočnost. Orlovska bodočnost, njegova številčna in kakovostna moč pa leži **v naraščaju.** Resna briga vodstva je zato bila ravno vprašanje naraščaja. Hvala Boga, da je v tem oziru konec preganjanja in zapostavljanja s strani šolskih oblasti.

Za vzgojni odbor SOZ je poročal g. dr. G. Rožman. V poročilu je omenjal, da so bila predmet mnogih posvetovanj tega odbora, zlasti iskanje potov in načinov, kako sistematizirati vzgojne vplive fantovske družbine. Treba je najprej dognati in nekako znanstveno ugotoviti slabe in dobre lastnosti našega ljudstva ,zlasti še moške mladine, ter nato najti potov, kako slabe strani našega naroda polagoma in po premišljenem načrtu iztrebljati.

Zanimive so statistike članstva, odsekov ter njih podrobnega organizatoričnega in vzgojnega dela, pregled izvršenih revizij in mnogoštevilnih obiskov pri nižjih edinicah, ki jih je izvedlo vodstvo SOZ ter tako v odlični meri z močnim in stalnim osebnim stikom pripomoglo k boljšemu procvitu in razmahu organizacije in vseh njenih edinic.

Zanimiva poročila sta podala tudi urednik članskega glasila »Mladosti« ter »Orliča«, glasila naraščaja. Število izvodov vseh orlovskih in orliških listov znaša čez 15.000. Poleg tega so poročali še poročevalci obeh orlovskih zadrug, Društvene nabavne in stadionske. Iz blagajniškega poročila smo izvedeli, da je celokupen denarni promet v tem poslovnem letu znašal čez 7 milijonov Din.

Telovadba

Posebej moramo omeniti poročilo načelnika SOZ, br. J. Hvaleta, ki po obsežnosti presega vsa ostala pročila. To dejstvo je že tudi znamenje, kako obsežno in velikopotezno je delo orlovstva na telovadnem polju. Je znamenje, s kakšno skrbjo in kako podrobno se peča ta mladinska telovadna organizacija zlasti z vprašanjem telesne kulture, ki ni nič manj važna za celotno kulturo naroda kakor ostala polja obširnega kulturnega temelja, na katerem sloni vse človeštvo. Številni telovadni tečaji, ki jih je organizacija vestno in v dosego izpopolnitve telovadnega sestava pripravila v Ljubljani in po drugih krajih, so porok, da se tudi ta panoga v Orlu stalno razrašča in izpopolnuje. S svojimi telovadnimi učitelji, ki poleg drugih telovadnih delavcev skrbe za revizije po vseh edinicah, nudi članom in organizaciji sami možnost, da je vsak nastop, ki ga pred narodom izvede, res verna slika orlovske moči, popolnosti in discipline. In to baš je organizaciji pripomoglo do tolikega ugleda, ki ga doma in v inozemstvu uživa. SOZ je v letošnjem poslovnem letu v Ljubljani priredila dvoje akademij, ki sta v vsakem oziru obe odlično uspeli; obakrat je bila velika unionska dvorana premajhna, da bi bila mogla sprejeti vse tiste, ki so si hoteli ti krasni in vsestransko popolni prireditvi ogledati. V telovadnem oziru sploh smo v zadnjih letih zelo napredovali; uspeh telovadnih tekem in revizij je torej na dlani, dokazal je to letošnji nastop v Stadionu in sprevod po ljubljanskih ulicah. Drugo leto bo slovensko orlovstvo poslalo svoje vrste v Prago na mednarodni zlet katoliških telovadcev.

Volitev odbora

Po poročilih, pri katerih se je mestoma razvila obširna debata, so se izvršile volitve. Za predsednika SOZ je bil ponovno izvoljen br. prof. Ovsenek, za načelnika pa ponovno br. Hvale. Ostali odborniki so še: za prosveto dr. G. Rožman, za vzgojo dr. Fabijan, za naraščaj prof. Žitko, tajnik Pogačar, blagajnik Lekan. Nato je predsednik ob dveh popoldne prekinil zborovanje, ki se je nato spet nadaljevalo pop. ob pol 4.

Na vrsto so prišli različni predlogi, kateri so vsi notranjega, organizatoričnega značaja in imajo namen utrditi ugled organizacije na zunaj in na znotraj.

Pozno v mrak, po šestih pop., je šele občni zbor predelal in izčrpal ves dnevni red ter ga je s toplo zahvalo in pozivom za nadaljnje delo br. predsednik zaključil. F. S.

AKO UPORABLJATE

isto milo za lice in za roke — torej toaletno milo, vedite, da se dobro milo izdeluje iz dobrega, slabo milo pa iz slabega materijala. —

DOBER MATERIJAL

je drag. — Ray-milo se izdeluje iz najfinejših masti in kokošjih jajc. — Če hočete vaše roke, lice in telo z milom ne samo oprati, marveč tudi negovati, potem vzemite

„RAY"-MILO

Dr. V. Šarabon:

Čez Atlantik

(Dalje.)

Na ladji je slavnostna dvorana, 20 m dolga, 15 m visoka, dragulj lepote; vsa v žametu, plišu in zlatu. Vsako popoldne ob 5 so tam kino-predstave; jaz nisem bil pri nobeni. Zvečer je dvorana polna luči; v najlepšo obleko oblečečene pridejo dame noter, gospodje črni in dostojanstveni; zabava je taka kot povsod, ples, klavir, orkester, maškerada itd. Včasih sem hodil gor in dol po krovu, če nisem mogel spati in sem pogledal noter in sem videl še ob dveh vse v najživahnejšem razpoloženju. Kakor se pa pri nas ob pozni uri izmuznejo posamezniki iz dvoran in gredo iskat okrepčil in razgovora v stranske prostore, tako so uhajali tudi na ladji ven iz dvorane — in kje si jih dobil? V baru. Bar na ladji je nekaj drugega kot bar pri nas. Bar je prostor družabnosti, prostor sestankov, prostor steklenic piva, whiskyja, steklenic šampanjca, kraljestvo kart, domine in drugih iger, zatočišče veselih in otožnih in na morski bolezni bolnih. Če sem sedel tam, je zmeraj prišel ta ali oni Amerikanec k meni in se je pričel razgovarjati z menoj.

Veliko smo govorili o Ameriki. Navadno vprašanje ej bilo: »Ali se Vam Amerika dopade?« Če ni bilo na mojem obrazu videti popolno priznanje o vrlinah Amerike, je rekel dotičnik: »Zakaj se Vam ne dopade?« — »Zato, ker pravite, da ste tako vzorni, pa je vaša policija tako podkupljiva.« — »To je pa res. Policija je tako podkupljiva kot nobena na svetu. In če tihotapci na policiste streljajo, že vedo zakaj. Policisti bi radi sami s tihotapstvom zaslužili, poklicni tihotapci jim pa štrene mešajo. To so oni streli v Chicago, o katerih vsak dan beremo.« — »No, vidite, da imam prav. Pa še nekaj se mi prav nič ne dopade.« — »Kaj pa?« — »Kar sem videl v Ameriki mest, nikjer ni bilo javnega stranišča. In to je vendar prva skrb vsake občinske uprave v večjih mestih.« In tedaj se je prijel Amerikanec za glavo in je dejal: »Res je. Prav imate. Na to pa nisem še nikdar mislil.«

Sedaj si lahko razlagam, zakaj sem videl toliko obupanih obrazov v cestnih železnicah. Razlaga za pomanjkanje stranišč je seveda lahka. Amerika je mlada, je hitro rastla, načrtov ni bilo nobenih, vsak je imel svojo hišo ali je šel v gostilno. Pozneje pa, ko je Amerika postajala moderna, so šli v tem oziru po stari kolesnici naprej in niso nič spremenili. In sedaj se gledajo, praskajo se za ušesi in jih je sram.

Za spremembo sem pa sedaj jaz vprašal: »Kaj pa mislite o Vaši prohibiciji?« Tisti, ki sem ga vprašal, je bil protestant. Odgovoril je: »Hinavščina! Prohibicijo so izsilili metodistični kalvinski duhovniki. Nobene privlačne sile nimajo njih nauki, nekaj so morali dobiti, kar bi govorilo zanje, obesili so se na prohibicijo. In proti katolicizmu so hoteli udariti, proti katoliškim duhovnikom; hoteli so jim vzeti vino, da ga ne bi mogli rabiti pri sv. maši. Vsi katoliki v Ameriki so proti prohibiciji.« »Ali je Smith odločen najsprotnik prohibicije?« — »Prav odločen. Že zato, ker je katolik. Posebej pa še zato, ker ni hinavec. Seveda pa on ni alkoholik. To je čisto nekaj drugega. No, mister Jugoslovan, ali se Vam še kaj drugega ni dopadlo?«

»O, še dosti. Na primer carinski uradniki.« — In povedal sem mu svoj dogodek na carini v New Yorku, ki sem ga v »Slovencu« že opisal. »Spet imate prav. Sploh imamo včasih svoje posebnosti. Poglejte! Če pridete iz Evrope v Ameriko, Vas pregledamo, koliko smotk in cigaret imate s seboj. Smete imeti 99 smotk in 499 cigaret, nikakor pa ne 100 in 500.« Vidiš ga, sem si mislil, dobro, da nisi kadilec, sicer bi bil morda še »noter padel«.

»Ali smo mi Amerikanci gostoljubni?« — »Tako gostoljubni, kot morda noben narod na svetu.« — To sem govoril prav od srca in sem povedal isto tudi gospe Clarkovi v St. Louisu. — Moji slovenski rojaki se me tako sprejeli, da se jim ne znam dosti zahvaliti. Vsi, od prvega do zadnjega, od New Yorka preko Clevelanda v Detroit in Chicago in Lemont in Joliet in kjer koli sem še bil. In vendar ni nekaj v redu. Vsaj po našem evropskem mišljenju ne. Danes te povabi gospod a in s teboj vred tudi gospode b, c, d, e, f in g. Jutri te povabi gospod b, in koga vidiš? — gospode a, c, d, e, f in g. In tako gre naprej. Zmeraj isti obrazi, isti smeh, isti razgovor! To te ubije. Zakaj ne bi bila z gospodom a enkrat sama skupaj in bi si vse dopovedala in bi si vse potožila?« Kar gledal me je, Amerikanec. Čudno se mu je zdelo, da mi to ni bilo všeč. Bil je pač tako navajen. Tam je to običajno. Pri nas pa ne. In pri vseh teh povabilih te tritajo (treat = pogostiti) in drug hoče drugega prekositi. Uboga žrtev, ki sedi med njimi, si pa misli, mar bi me manj pogostili, in če že hočejo kaj pokazati in dati, naj dajo to v dobrodelne namene.

»Ja, ali nima potem Amerika za Evropejca nič lepega, vabljivega in posnemanja vrednega?«

»Več ima lepega in vabljivega in posnemanja vrednega kot slabega in odbijajočega. Najbolj se mi je dopadla skrb za šolske otroke.« Kjerkoli po cesti na deželi sem se vozil in je bila šola blizu, povsod je bilo čez cesto zapisano: Look for school! Po naše bi se reklo: Pazi! Šola pride! Videl sem tudi napis: Attention! School! Isti pomen. Ceste so vse asfaltirane, in so napravljeni napisi z belo barko kar povprek po cesti. V Clevelandu sem videl prav tam, kjer je največ Slovencev, ob stočišču cest Sv. Clair in Norwood, kako je čakal policist na šolske otroke in jih je vselej sam peljal čez cesto, da bi se jim komu kaj ne pripetilo. Skrb za šolsko mladino je ena najlepših lastnosti Amerikanca.

»Kaj pa naš sport, naše železnice, naš avtomobilni promet, naši črnci, naš praktični katolicizem, naša vzgoja, naše izavarovalništvo, naš način življenja, naši parki itd. itd., kako pa se Vam to dopade?«

»Danes sva že dosti govorila. Sem zaspan. Se bova jutri naprej pogovarjala. In tudi o vožnji po morju.«

Najlepši dan mojega potovanja je bil 17. junij, tedaj, ko smo šli v procesiji po ladji okoli za sv. Evharistijo. (Dalje.)

Slovenci, čujte

obupni klic obmejnih bratov in hitite na pomoč

Slovenski Straži

Kaj je novega

Koledar

Torek, 2. oktobra: Angeli varuhi.

Zgodovinski dnevi

2. oktobra: 1907 je bil docent matematike na dunajskem vseučilišču dr. Jožef Plemelj imenovan za izrednega profesorja v Černovicah. — 1832 se je rodil botanik fiziolog Julius Sachs. — 1852 se je rodil kemik William Ramsay. — 1892 je umrl francoski orientalist in verski historik Ernest Renan.

Osebne vesti

★ **Umrl je pri Sv. Juriju ob Taboru g. Franc Lukman**, oče vseučiliškega profesorja dr. Franca Lukmana. Pokopali so ga včeraj. — V Grušovi pri Sv. Marjeti je umrl daleč na okoli znani mlinar in posestnik Jožef Dimnik, star 80 let. Dimnik je bil Radeckijev vojak in se je tudi udeleževal vojn v letih 1864 do 1866. Rad je pripovedoval stare vojne dogodke. Več let je bil občinski odbornik ter je bil posebno znan zaradi tega, ker je rad pomagal sosedom v težavah z besedo in dejanji. Bil je zvest volivec naše stranke.

★ **Poroka.** Včeraj se je poročila v farni cerkvi v Škofji Loki hčerka uglednega mestnega župana g. Josipa Hafnerja gdčna Marica z okrajnim živinozdravnikom g. Francem Goljarjem. Na predvečer so ženinovi prijatelji priredili nevesti podoknico, katoliško prosvetno društvo pa ji je kot svoji članici oskrbelo pri poroki petje.

★ **V naše državljanstvo** so sprejeti: Josip Šček, kovač iz Ljubljane; Dragotin Golik, delavec iz Fužin; Ivan Krivospičenko, inženjer iz Mežice.

★ **S pošte.** Premeščeni so: Terezija Bučinkova z mariborske glavne pošte na poštno podružnico 3 v Mariboru; Anica Pirčeva iz Rogaške Slatine v Rogatec; Olga Seničeva iz Račja v Šoštanj in Vida Trefaltova iz Kranja na ljubljansko glavno pošto; Viktor Skvarč iz Rogaške Slatine na mariborsko kolodvorsko pošto; Draga Kuraltova iz Ljubljane v Mengeš; Natalija Koroščeva roj. Küglerjeva iz Črne pri Prevaljah v Prevalje; telefonistka Erna Korenini iz Celja na mariborsko glavno pošto in služitelj Ivan Fašun z Zidanega mosta v Celje. — Upokojen je Martin Aubrecht v Žalcu. — Prestanek službe: Dana Stirnova na ljubljanski glavni pošti; Danijela Kokolejeva v Rajhenburgu; dnevničar Oskar Delkin na ljubljanski glavni pošti in Antonija Sosičeva na glavni pošti v Mariboru so odpovedali službo. — Poroke: Anton Križ na Jesenicah na Gorenjskem se je poročil z Amalijo Hauptmanovo; zvaničnik Valentin Trilar na ljubljanski kolodvorski pošti z Emilijo Štrbenkovo; pogodbeni poštar Ivan Arh v Srednji vasi v Bohinju z Alojzijo Rijavčevo in Rozalija Laknerjeva v Koprivniku pri Kočevju z orožniškim podnarednikom Dragotinom Prinčičem. — Za vodstvo pogodbenih pošt sta napravila izkušnjo Angela Vardijanova in Antonija Branislova.

Ostale vesti

★ **Odmevi Poljšakovega zdravljenja.** V soboto od pol 6 do 12 se je vršila v Ljubljani disciplinska razprava proti trem zdravnikom zaradi aktivnega sodelovanja pri g. Poljšaku. Obsojeni so bili: dr. Vilimek in dr. Harpf na izgubo zdravniške prakse za 1 leto, dr. Tajnšek pa na denarno globo 3000 Din. Možna je pritožba na disciplinski senat pri zdravstvenem ministrstvu v Belgradu, vendar nima odložilne moči. Kakor nadalje čujemo, se je postopanje uvedlo zaradi izjav o Poljšakovem zdravljenju, na podlagi katerih je Poljšak zaprosil za koncesijo ustanoviti sanatorij. Postopanje je trajalo tako dolgo, ker je bilo zaslišanih mnogo prič. — Prva analiza Poljšakovega mazila je ugotovila, da je bilo to 20 odstotno svinčeno mazilo, sestavljeno seveda lajiško, ne pa po predpisih farmakopije. Ko se je za to sestavo zvedelo, je sestavil novo mazilo, ki vsebuje loj, smolo, pepel in druge rastlinske snovi, torej sestavine, ki so služile za najbolj priljubljena sredstva vsem tistim, ki so se izven zdravniških krogov bavili z zdravljenjem.

★ **Spremembe v učnem sistemu realk.** Ministrski svet je odločil, da se s šolskim letom 1928-29 postopoma uvede na realkah v Ljubljani, Mariboru in Splitu učni načrt tako, kakor velja za realko v Belgradu. S tem se postopno spremeni sedanji 7. razred v 8. razred. Poleg tega se na realkah osnujejo od 5. razreda počenši realno gimnazijske paralelke, če se javi dovoljno učencev. Letos se torej uvede taka paralelka le v 5. razredu. Na ljubljanski realki se je v 5. razredu realna gimnazijska paralelka že otvorila.

★ **Odprava potnih vizumov med ČSR in SHS.** Konzulat češkoslov. republike v Ljubljani naznanja, da je bila glasom odloka ministrstva zunanjih zadev v Pragi podaljšana odprava potnih vizumov med ČSR in SHS do konca 1928. Potniki se morajo izkazati le z veljavnim potnim listom. Vidiranju so podvrženi nadalje še le začasni potni listi in pa skupne potne konsignacije.

★ **Razpis učnega mesta.** Kuratorij mestnega dekliškega liceja v Ljubljani razpisuje profesorsko mesto za francoščino in nemščino kot glavna predmeta na mestni ženski realni gimnaziji. Pravilno opremljene prošnje z dokazili usposobljenosti, uradnim zdravniškim izpričevalom in dokazilom, da je prosilec ali prosilka jugoslovanski državljan, naj se vlože pri kuratoriju najkasneje v roku 14 dni od dneva priobčitve tega razpisa. Kuratorij mestnega dekliškega liceja v Ljubljani, dne 29. septembra 1928.

★ **Angleška mornarica v dalmatinskih vodah.** Angleški admiral Kelly je priredil v nedeljo na križarki »Barhon« intimno kosilo na čast zastopnikom naših oblasti. Kosila so se udeležili splitski veliki župan, splitski mestni poveljnik general Stamenković, poveljnik II. morske komande polkovnik Stanković, mestni komisar Bonneti in angleški konzul Perič. Z angleške strani pa so razen admirala Kelleya prisostvovali kosilu poveljniki vseh vojnih enot, vsidranih v splitski luki. Med njimi je bil tudi lord Milford of Haven, častnik na Barhanu. On je sin nekdanjega bolgarskega kneza Battenberga ter je dobil od Anglije svoj sedanji naslov. Popoldne je priplul v splitsko luko angleški rušilec »53«, naslednji dan zjutraj pa ladja Admiral Bryoni.

★ **Velik vlom** so izvršili neznani storilci v neko trgovino v Podlehniku pri Zavrču; vlomilci so povzročili škode približno 80.000 Din. Na lice mesta se je odpeljal uradnik mariborske policije z daktiloskopom.

★ **Nesreča na parni žagi.** V ponedeljek ob pol 9 dopoldne je nevarno ponesrečil delavec Janez Jekovc iz Srednje Bele, občina Preddvor, pri amerikanski krožni žagi na parni žagi v Bobovku pri Kranju. Ko je dal Jekovc desko v krožno žago, da bi izrezal remelne, mu je konec remelja zletel v glavo in se zapičil nad desnim očesom 18 cm globoko. Kranjska rešilna postaja ga je prepeljala v ljubljansko bolnico, vendar po izjavi zdravnikov ni dosti upanja, da bi ostal pri življenju.

★ **Fantovski pretep.** V nedeljo popoldne so imeli v Zgornji Besnici pri Kranju v gasilnem domu vinsko trgatev. Zvečer okoli 8 so se tudi gorenjesavski fantje, med njimi Jakob Krt, Franc Krt, Franc Hafner in Miha Potočnik, napotili v Zgornjo Besnico. Na klancu nazaj grede v Rakovci pa so jih z brega napadli besniški fantje in so nanje valili skale. V pretepu, ki je nastal, so bili nekateri lažje ranjeni, nevarno rano pa je dobil na glavi Jakob Krt p. d. Arnežov iz Gorenje Save in je tej rani podlegel v ponedeljek ob pol 12.

★ **Utonil** je v nedeljo ponoči v Ljubljanici pri papirnici v Vevčah vratar Anton Holosan. Holosan je moral ponoči opravljati službo čuvaja; obiskati je moral gotove kraje, pri tem pa je zašel v vodo.

★ **Samoumor.** Iz Kranja poročajo: V nedeljo zjutraj so ljudje, ki so prišli iz Besnice in Rakovce v Kranj k prvi sv. maši, prinesli vest, da se je na Gorenji Savi pod Šmarjetno goro obesil neznan moški. Identitete samomorilca do sedaj še ni bilo mogoče ugotoviti, ker ni imel pri sebi razen starega časopisa, škatlice za vžigalice in robca, nobenega dokumenta, ki bi mogel izpričati samomorilčevo ime. Samomorilec je srednje postave, star okoli 35 let, na sebi je imel temnomodro obleko.

★ **Samoumor Slovenke v Zagrebu.** V nedeljo zjutraj so našli v zagrebškem hotelu »Velebitu« mrtvo 29 letno zasebno uradnico Marijo Menhardtovo, doma iz Ihove v Sloveniji in zadnje čase uslužbeno pri »Aromatiki« v Novem Sadu. Dekle je izpilo dober četrt litra ocetne kisline. Pri njej so našli le pismo materi v Maribor. (O Mariji Menhardtovi smo svoječasno že poročali. Ljubljanska policija je dobila namreč obvestilo iz Novega Sada, da je Menhardtova izginila z večjo vsoto denarja, lastjo »Aromatike«. Ker je bila Menhardtova poštena ženska, so domnevali, da je postala žrtev zločina. Ta nepojasnjena afera je najbrže tudi vzrok njenega samoumora.

★ **Samoumor železniškega uradnika pod vlakom.** V soboto ob 9 dopoldne se je vrgel blizu postaje Koprivnica na Hrvatskem pod vlak 33 letni železniški uradnik Andrej Koren. Koren je bil takoj mrtev. Vzrok njegovega obupnega dejanja ni znan. Koren zapušča ženo in enega nepreskrbljenega otroka. Pri železnici je služil od leta 1919.

★ **Skok v globino.** V petek zvečer je v Zagrebu skočila na Strosmayerjevem izprehajališču 23 letna tovarniška delavka z betonske ograje 10 do 12 metrov globoko na univerzitetne stopnice. Dobila je zelo hude poškodbe ter je le težko verjetno, da bi ostala pri življenju.

★ **Krvav pretep sredi Zagreba.** Sredi Zagreba, na Starčevičevem trgu, se je v petek zvečer steplo več moških. V pretepu je dosedaj še neznan moški prizadejal 33 letnemu pleskarju Srečku Radojkoviču deset hudih ran z nekim sekiri podobnim orodjem. Radojković je smrtno ranjen obležal, napadalci pa so pred policijo bežali. Radojkoviča so prepeljali v bolnico, ni pa dosti upanja, da bi okreval.

★ **Huda ženica. Nič kaj prijazne ženice** nima delavec Ivan Večerka v Sremski Mitrovici. Ta je v soboto prišel pijan domov in se sprl z ženo Rezo. Reza se je razhudila in pograbila velik kuhinjski nož ter hudo ranila moža v tilnik, mu razrezala obraz ter ga še večkrat zabodla v telo. Ranjenega moža so prepeljali v bolnico. Reza je znana po svoji nasilnosti. Pred 20 leti je z nožem zabodla svojega tedanjega ljubimca in je zato odsedela dve leti ječe.

★ **V gostilni »Činkole« se toči prvovrstna »Portugalka«** iz goric gospe Severjeve iz Kostanjevice na Dolenjskem. 9495

★ **»Nasveti za hišo in dom.«** Priredil I. Majdič, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezanemu izvodu Din 30, broširanemu Din 20. Knjiga obsega vse nasvete za gospodarstvo v hiši, kmetijstvo, vinogradništvo, živinorejo, sadjerejo itd. Velik del te knjige obravnava tudi domače zdravljenje. Vsebuje mnogo receptov za cena jedila in pijače. Nobena hiša naj ne bo brez te izvrstne knjige.

★ **Ob pričenjajočem se poapnenju krvnih cevi** navaja raba naravne »Franz-Josef« grenčice k rednemu odvajanju, zmanjša visoki pritisk krvi in poveča odpornost. Mojstri v zdravilstvu hvalijo staropreizkušeno »Franz-Josef« vodo, ker zanesljivo in milo odstranjuje zastajanja v kanalu želodčnega črева in lenivo prebavo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Krasna izbira bluz, otroških oblekc po nizki ceni. Krištofič-Bučar, Stari trg 9.**

★ **Senzacijo zrakoplovne razstave v Berlinu** bo vzbujal brezdvomno novi 800 KS Mercedes-Benz motor s kompresorjem in 12 cil. Vrhutega razstavlja Mercedes novi 3 cil. 30 KS motor in sloviti 2 cil. 20 KS motor, s katerim si je Lusser v letu 1927 v Bruslju priboril kraljevo nagrado. Continental žal tu ne bo razstavljal in so vse drugačne tozadevne vesti brez podlage.

Redni občni zbor

Društva Zoo v Ljubljani

bo 6. oktobra t. l. ob ½9 zvečer v Prešernovi sobi restavracije »Slon«. - Zaradi važnih sklepov naj se zborovanja udeleže vsi člani. — ODBOR.

Shodi SLS.

Dr. Hohnjec je v nedeljo, 30. septembra, govoril na zboru SLS v Vitanju. Zborovalci, ki so bili zbrani v velikem številu, so izrazili popolno odobravanje politike Jugoslovanskega kluba in njegovih poslancev in popolno zaupanje predsedniku vlade dr. Koroščcu.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo imata Bohinc na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

•

⊙ **Umrla** je gospa Marija Zorman roj. Schlaker, soproga mizarskega mojstra. Pogreb bo jutri ob pol štirih popoldne. — Včeraj je umrl gosp. Ivan Strožnik, posestnik. Pokopali ga bodo jutri ob pol petih popoldne.

⊙ **Za zborovanje katehetov** (v sredo, dne 3. oktobra ob petih popoldne v posvetovalnici K. T. D.) je določen ta-le spored: 1. Važen predlog iz odborove seje. 2. Referat o uporabi delovnega principa pri pouku kršč. nauka. 3. Določitev spovednih dni za mladino ljubljanskih šol.

⊙ **Železniškim vpokojencem in železniškim invalidom!** V nedeljo, dne 7. oktobra 1928 ob pol 3 popoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani sklicujemo shod železniških vpokojencev. — Društvo železniških vpokojencev v Ljubljani.

⊙ **Razstava narodnih vezenin.** Trgovec Nikola Popadič razstavlja v času od 2. do 4. okt. v predprostoru velike unionske dvorane svojo bogato zbirko narodnih vezenin iz Bosne in Hercegovine.

⊙ **Karl Hellgren — Käthe Staller-Stotterjeva** priredita, kakor smo že javili v petek dne 5. oktobra v veliki unionski dvorani skupen večer arij in pesmi, za katerega sta si izbrala izreden program. Karl Hellgren od kr. dvorne opere v Stokholmu je ob priliki svojih gostovanj in koncertov v nemških mestih žel velike uspehe tako pri kritiki kakor tudi pri občinstvu. Berlinska in dunajska kritika se izražata s posebno pohvalo o njegovem kultiviranem glasu in njegovem duhovitem prednašanju in ga označuje kot pevca, ki zasluži že danes, da ga štejemo med prve operne pevce. Gospa Staller-Stotterjeva je od njenega lanskega gostovanja v naši operi ljubljanskemu občinstvu v najlepšem spominu. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

⊙ **Črna vožnja pobeglega šoferja.** Pri hotelirju Blagnetu v Kranju je služil zadnje čase šofer Ludvik K. Imel je dobro plačo, toda nekaj ga je vleklo, da bi vsaj enkrat igral vlogo velikega gospoda. Pred tremi, štirimi dnevi se je kar po francosko poslovil in pobegnil od gospodarja, seveda ne peš, temveč z njegovim lepim avtomobilom. Mož je imel denar, imel je avtomobil, no, s tem je lahko dobiti družbo in šofer Ludvik jo je tudi dobil. Dve prijetni, mladi znanki in še dva njegova stanovska tovariša sta mu krajšala čas na avtomobilu. Tako so se v najlepšem razpoloženju vozarili po Gorenjskem, Dolenjskem in tudi brate Štajerce so šli obiskat. Gostilničarji ob glavnih cestah so imeli z njimi prav dober zaslužek. Nazadnje so jo mahnili še na Notranjsko ter »inspicirali« mejo od Logatca do Hoterderšice. Stahovitega moralnega in telesnega mačka so odšli nazadnje zalit v Ljubljano. V Rožni dolini so za zaključek vprizorili v neki gostilni hrupen kraval. Tu jih je zalotil stražnik in konec je bilo njihove avtomobilske vožnje. Avtomobil je policija izročila Blagnetovemu zastopniku, šoferja Ludvika pa vtaknila pod ključ. Še dobro se bo izteklo zanj, če bo samo ob službo, kajti grozi nevarnost, da ga na sodišču prav krepko zašijejo.

⊙ **Pogrešan deček.** Gospa Veio Pavla, stanujoča na Karlovski cesti št. 8, je prijavila, da je dne 29. septembra izginil od doma 10-letni deček Alojz Bonča, ki je pri njej v oskrbi. Deček se je šel s čolnom vozit po Ljubljanici ter je zato upravičena bojazen, da je padel v vodo in utonil. Deček je za svoja leta zelo šibek, bosonog in slabo oblečen. Če se je morda kam zatekel, je treba opozoriti policijo.

Preklic.

Proti svoji ženi Fanči Godec sem vložil tožbo na ločitev zakona. Ker imenovana razpolaga proti moji volji z mojo premično in nepremično imovino, opozarjam vsakogar na to, da moja žena v to ni pooblaščena in jaz takih pravnih poslov ne bom priznal. — V Borovnici, dne 29. septembra 1928.

Alojz Godec.

7.—21. OKTOBRA
RAZSTAVA
LJUBLJANSKI VELESEJEM
TISK

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri

Jos. Rojina, Ljubljana.

⊙ **V staroznani delikatesi Janc, se dobi** fina sveža šunka, krače, čajno maslo, sir in drugo v Židovski ulici.

Maribor

† M. Stanislava Voh

Red šolskih sester v Mariboru je zadela bridka izguba. Umrla je v nedeljo, 30. septembra, Mr. Stanislava Voh, vrhovna vikarica, bivša vrhovna prednica, ravnateljica ženskega zasebnega učiteljišča, meščanske šole in vadnice. Ker je na njeno ime navezan v veliki meri razvoj kongregacije šolskih sester, treba, da se je tudi na tem mestu spominjamo.

M. Stanislava Voh je bila rojena 3. oktobra 1859 v Št. Ilju pri Velenju iz družine, ki je dala g. kanonika Jerneja Voh in g. Martina Voh, finančnega nadkomisarja v Mariboru. Oba izvrstna moža in dobro znana. Ker je bila pobožna in nadarjena deklica, so jo poslali starši v zavod šolskih sester v Mariboru, kjer je z velikim uspehom dovršila svoje študije, bila preoblečna z 18. letom dne 15. avgusta 1878 in ravno letos obhajala 50 letnico svojega redovništva. Delovala je kot vzorna učiteljica na učnih zavodih šolskih sester, na osnovni šoli v Mariboru, v Repnjah in od leta 1888. naprej pa na novo ustanovljenem ženskem učiteljišču. Bila je 18 let vrhovna prednica vse kongregacije, 15 let ravnateljica učiteljišča, meščanske šole in vadnice v Mariboru, sedaj pa vrhovna svetovalka in vikarica kongregacije. Po svoji naravi je bila velik organizatoričen talent in osebnost z izredno-širokim obzorjem. S temi svojimi odličnimi naravnimi sposobnostmi je združevala posebno pobožnost in ljubezen do Boga in do bližnjega. Odločnost, ponižnost, neomajno zaupanje v božjo pomoč, požrtvovalnost v poklicu, nesebičnost in vse druge lepe lastnosti so jo dičile v visoki meri. Zato ni čuda, da je njena ljubezniva in dostojanstvena osebnost prikleniła nase srca vseh, ki so prišle z njo v dotiko, bodisi sosestre ali učenke. Imela je izredne uspehe pri svojem delu. Pod njenim vodstvom se je dvignila impozantna stavba učiteljišča, pod njenim vrhovnim predstojništvom od leta 1897.—1914. so nastale številne nove podružnice šolskih sester v Evropi in prve podružnice v Ameriki. Kot ravnateljica in vzorna glavna učiteljica pa je vzgojila skoro vse sedaj delujoče moči na zavodu in številne pridne učiteljice po vsej Sloveniji.

Da dovolj ocenimo njeno delo, moramo vpoštevati, da je Stanislava Voh stala ob zibelki sedanje cvetoče kongregacije. Ko se polagajo še temelji stavbe, je delo vse bolj težavno in zahteva večje požrtvovalnosti in napora. Stanislava Voh pa je v resnici polagala temelje takrat še mladi kongregaciji.

Druga okoliščina, ki osvetljuje življenjsko delo Stanislave Voh, pa je težavni poklic moderne redovnice. V srednjem veku je bil mnogo lažji redovniški poklic, ker se je posvečal le bolj molitvi in premišljevanju nego

zunanjemu udejstvovanju. Sedanje redovništvo pa ima dvojno breme. Z molitvijo mora združevati aktivno udejstvovanje, sredi med svetom živeti in se boriti za obstanek, pa kljub temu ohraniti samostanskega duha. Zato je danes dvakrat težje biti redovnica, dvakrat težje pa tudi še nositi bremena vodstva v šolskem redu. Tu treba ne samo visoke naobrazbe, temveč še posebne odločnosti, da ne omaga v težki borbi z neprijaznimi javnimi in zasebnimi činitelji. Položaj voditeljice zavodov, kakor so učiteljišča, meščanske in osnovne šole, gotovo ni zavidanja vreden, ker mora iskati gmotnih sredstev, vzgajati si novih učnih moči in obenem se boriti za obstanek. Tu treba vprav genialnega in heroičnega duha. Zato je bil srečen zavod šolskih sester, da je imel tako osebo ravno v Stanislavi Voh.

S široko poteznim zunanjim udejstvovanjem pa je združevala pokojna Stanislava Voh intenzivno notranje duševno življenje. Bila je vseskozi dovršena in asketična osebnost. Ta njena lastnost se je izražala v dvojnem oziru, v zunanjem nastopu in reformatoričnem delu v kongregaciji. Posebno pazljivost je posvečala vzgoji redovniškega naraščaja, ki ga je imela za srčiko kongregacije.

Asketična in pobožna njena osebnost se je razodevala v neumorni skrbi za notranjo reformo kongregacije: Skupno z rajno Mat. Lidvino in sedanjo neumorno vrhovno prednico Angelino se je trudila, da bi napravila iz neznatne škofijske kongregacije pravo redovno družbo z lastnimi, od rimske stolice potrjenimi pravili, ki bi bila sposobna se kot samostojna edinica širiti po vsem svetu. Z mnogim trudom in naporom se ji je tudi to posrečilo, tako da danes deluje red šolskih sester v Mariboru ves svež in prerojen za krščansko vzgojo mladine po širnem svetu. Ko je legla k zaslužnemu počitku ena izmed glavnih sejalk reda, Mati Stanislava Voh, je že povsod bujno pognala sad njen trud in njeno delo.

Zato bo Materi Stanislavi Voh ohranil trajni spomin njen red in naše slovensko ljudstvo.

*

☐ **Pogreb † Stanislave Voh** bo v sredo ob pol štirih popoldne.

☐ **Vojaške vaje.** Kakor smo prejeli iz zanesljivega vira, namerava vojaška oblast prirediti v mariborski okolici vojaške vaje v manjšem obsegu in sicer še v mesecu oktobru. Vinogradniki in sadjarji naj se radi tega ne razburjajo. Mestni poveljnik mariborski je izdal strogo povelje, da ne smejo delati vojaki nobene škode niti po vinogradih, niti po sadovnjakih. Ob vinogradu ali sadovnjaku naj se postavijo posebna čuvaji za tistih par ur, ko bodo imeli vojaki tam vaje. V slučaju pa, ako napravi vojaštvo kljub strogim odredbam kako škodo v vinogradu ali sadovnjaku, naj si vsak posestnik zabeleži naslov vojaške čete (pešpolk št. . . ., oddelek strojnih pušk . . .) ter nemudoma javi potom občinskega urada okrajnemu glavarstvu in tudi komandi mesta v Mariboru, da je napravilo vojaštvo to in to škodo. Navesti je treba natančno datum in kraj. Naj se vinogradniki in sadjarji radi tega prav nič ne razburjajo, ker bodo te vaje baje samo v malem obsegu in samo na nekaterih krajih. Na vsak način pa naj nikdo iz strahu pred vojaštvom ne potrga zelenega, še nezrelega grozdja.

☐ **Ljubljanska opera gostuje v Mariboru** v drugi polovici oktobra v veličastni Smetanovi aperi »Dalibor«, vendar samo v slučaju, če bo gledališče do 5. oktobra razprodano. Abonenti imajo 10 odstotkov popusta, če dvignejo vstopnice do 3. oktobra.

Himen. Poročila sta se v tukajšnji stolnici g. Pero Cestnik in gdč. Berta Petričeva. Priči sta bila nevestin oče Ivan Petrič iz Ljubljane in prof. Mežan iz Maribora. Poročil ju je prof. Bogovič.

☐ **Razpis pazniških mest.** Pri moški kaznilnici v Mariboru se oddasta dve mesti paznikov-zvaničnikov, odnosno služiteljev, eventuelno dnevničarjev s prejemki zvaničnikov ali služiteljev. Mesti se oddasta le s premestitvijo ali pa upokojencem, ki se hočejo vrniti v aktivno službo. Pravilno kolekovane in opremljene prošnje naj se vložijo do 10. oktobra pri ravnateljstvu kr. moški kaznilnice v Mariboru.

☐ **Občni zbor** meljske viničarske organizacije se je vršil v nedeljo dopoldne v prostorih zadružne gospodarske banke ob lepi udeležbi članstva. Izvolil se je nov odbor. Poročal je tudi oblastni poslanec Rozman. Na občnem zboru so se storili važni sklepi, da se naredi konec demagogije, ki jo med viničarji uganjajo nekateri socialistični kričači, ki bi radi v kalnem ribarili med viničarji v mariborski okolici.

☐ **Toča.** V noči od nedelje na ponedeljek se je nad Mariborom zopet vlilo deževje. Vmes je tudi padla toča, ki je povzročila precejšnjo škodo v vinogradih na košakih.

☐ **Nezgoda.** 24 letni delavec Jakob Zdolšek je prišel v brezenskem kamnolomu tako nesrečno pod voz, da si je zlomil desno nogo pod kolenom. Prepeljali so ga v bolnico.

Celje

Francoski krožek v Celju naznanja, da otvarja začetkom meseca oktobra naslednje učne tečaje francoskega jezika: 1. Začetni tečaj za odrasle (poučuje profesor J. Napotnik). 2. Literarno-konverzacijski tečaj za odrasle (poučuje profesor dr. Zelenik). 3. Začetni in po potrebi nadaljevalni tečaj za mladino (poučuje profesor dr. Zelenik).) Mesečna učnina znaša za odrasle Din 30, za otroke pa Din 20. Vsi tečaji se bodo vršili v poslopju drzavne meščanske šole. Prijave in določitev učnih ur se bodo vršili v petek dne 5. oktobra ob četrt na sedmo uro zvečer (učna knjga I. Šturm I); literarno-konverzacijski tečaj se začne danes 2. oktobra ob četrt na 7. uro zvečer. Mladina naj se zbere danes ob 3. uri popoldne.

Primarij bolnice v Celju dr. E. Watzke ne ordinira do 15. t. m..

Dopisi

Trbovlje

✡ **Blagoslovitev meščanske šole.** V ponedeljek, 1. oktobra je bila slovesno blagoslovljena in otvorjena nova meščanska šola. Najprej je bila sv. maša v župni cerkvi, katere so se udeležili načelnik prosvetnega oddelka g. dr. K. Capuder, preds. kraj. šol. sveta ravnatelj v pok. g. Vodošek, župan g. Sitar, zastopniki šol, občine, TPD, zlasti mnogo je bilo učiteljstva ter šolska mladina meščanske šole. Blagoslovitev je izvršil domači g. župnik z lepim nagovorom o pomenu blagoslovljenja šole. Nato je obširnem in lepem govoru g. Vodošek razložil zgodovino gradbe in važnost šole sploh. Ob zaključku govora je pozval navzoče občinstvo, da je zaklicalo trikratni živijo Nj. Vel. kralju Aleksandru; pevski zbor je zapel »Bože pravdec«. Govorili so še g. dr. Capuder ter župan Sitar, ki je izročil šolo njenemu namenu, in ravnatelj g. Zavrl je prevzel šolo v oskrbo. S tem se je ta kratka slovesnost zaključila. Nova šola je prva naravnost meščanski šoli namenjena stavba v ljubljanski oblasti. Na lepem mestu stoječa dvonadstropna, z vsemi modernimi napravami opremljena ponosna stavba bo lahko v zgled sličnim zgradbam v naši oblasti. Gradbeni stroški in izdatki za opremo presegajo že 2 milj. Din. Prav lepo je z vsem potrebnim orodjem opremljena šolska telovadnica; pripravljeni so tudi prostori za gospodinjsko šolo.

* * *

Škofja Loka. V nedeljo zvečer se je vršil občni zbor »Orla« v Škofji Loki. Udeležba polnoštevilna, odborniki so podali izčrpna poročila. Predsednikom je izvoljen br. Jesenovec Franc, visokošolec, načelnikom pa br. Stanonik Jože.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Poslanci Slovenske ljudske stranke prihajajo med ljudstvo tudi tedaj, ko ni volitev. To nas zelo veseli. Ko je v nedeljo dne 30. septembra prišel k nam naš poslanec Žebot in nam je v svojem poljudnem govoru povedal toliko važnih novic, bili smo res veseli. Pri nas je vse ljudstvo brez razlike z našo stranko in to smo tudi povedali na shodu. Voditelja dr. Korošca smo še posebej počastili in vsem njegovim poslancem izrekli neomajano zaupanje. Naši poslanci gredo nam Jakobčanom povsod na roko. Dosegli smo preložitev znanega strmega klanca pri Rajzmanu, dobili smo dobrega nadučitelja, izposlovala se je oprostitev orožnih vaj za naše kmete in viničarje. Želimo si še samo cestno zvezo preko Poličke vasi v Št. Ilj.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 2. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 18.30: Mehkužci, predava prof. Fr. Pengov. — 20: Komorna glasba: 1. Borodin: Godalni kvartet v 4. stavkih. (Igrajo gg. sl. konserv. Pfaifar, Stanič, Šušteršič, Leskovec). 2. Vmesne speve poje gdč. Herta Arko: Nicolai: Vesele žene Windzorske, b) Škrjanec: Jesenska pesem, c) Lajovic: Oj ta deklič. 3. Fibich: Kvintet op. 42, klavir g. Šivic. — 21.30: Poročila.

Sreda, 3. okt.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 18.30: Prebivalstvo Jugoslavije, predava dr. Valter Bohinjc. 20: Varietetni večer: Operetni nastopi, ga Štefka Poličeva, gg. Drenovec Lojze in Bojko Peček, člani Nar. gledal. 1. Scena in duet (Grofica Marica, Kalman), ga. Poličeva, g. Drenovec; 2. Pesem in scena Styxa (Orfej v podzemlju, Offenbach), g. Peček; 3. Arija Adele (Netopir, Strauss), ga Poličeva; 4. Korsika duet (Terezina, Strauss), ga Poličeva, g. Peček; 5. Pesem o cigareti (Orlov, Granichstädten), g. Drenovec; 6. Duet o Medvedu (Orlov, Granichstädten), ga Poličeva, g. Drenovec; 7. Tovarnarjeva hčerka (šanson), g. Peček; 8. Helena, Helena duet (Poljska kri, Nedbal), ga Poličeva, g. Peček; 9. Duet iz operete Poljska kri, gg. Drenovec in Peček; 10. Arija Saffi (Cigan baron, Strauss), ga Poličeva; 11. I. Finale operete Orlov, ga Poličeva, gg. Drenovec in Peček. — 21.30: Poročila.

Kongres mednar. književniškega združenja

Danes so dospeli v Ljubljano iz Belgrada člani kongresa mednarodnega književniškega in umetniškega udruženja, ki so po tridnevnem delu v Belgradu z današnjim dnem zaključili v Ljubljani kongres, kojega cilj je bil, da i naša država pristopi k bernski konvenciji ter uzakoni zakon o avtorskem pravu.

Med odličnimi gosti, ki so prišli posetit Ljubljano, so: Georges *Maillard*, predsednik kongresa in mednarodnega literatno-umetniškega udruženja, *Marcel Huart*, urednik »Tempsa«, *R. Weiss*, delegat Društva narodov, *Drouets*, delegat trgovinskega ministrstva v Parizu, Ed. *Bonnefous*, istotako, *Back*, delegat nemškega udruženja za zaščito avtorskega prava, *Sieczkorski*, ravnatelj pravosodnega ministrstva iz Varšave, *Marcel Boutet*, generalni tajnik kongresa, g. in ga. *Saumel*, umetnik iz Bruslja, *Rovman*, delegat književnikov iz Bruslja, *Folie*, predsednik umetniškega društva iz Bruslja, *Joubert*, predsednik glasbenega in dramatičnega društva, *Gazerli bej*, delegat egiptovske vlade, *Jean Robert*, francoski književnik, *Poths*, delegat angleškega udruženja književnikov, *Darras*, advokat, član izvršilnega odbora društva francoskih književnikov, g. in g. *Tisseyre*, delegat dramatičnih avtorjev, *Branislav Nušić*, predsednik našega udruženja za zaščito književne svojine, *Dušan Pantić* od min. notranjih zadev, *dr. Janko Šuman*, *dr. Svet. Petrović*, *dr. Velimir Janković* in drugi.

Na kolodvoru so čakali goste predstavniki ljubljanskega P. E. N. kluba s predsednikom g. *Otonom Zupančičem* na čelu in drugi odličnjaki ljubljanskega mesta. Potem, ko so gosti napravili krajši avto-sprehod skozi Ljubljano, so se podali na univerzo, kjer se je kongres nadaljeval. Sejo je otvoril rektor g. *dr. Milan Vidmar*, ki je goste prisrčno pozdravil v francoščini. Istotako je naslovil na goste v francoskem jeziku zelo lep in uspel govor g. veliki župan *dr. Vodopivec*. Predsednik Maillard je potem dal besedo Dušanu Pantiču, sekcijskemu šefu ministrstva za notranje zadeve, ki je prečital načrt zakona o zaščiti avtorskega prava v naši državi. Nato je govoril predstavitelj Društva narodov g. Weiss o problemu mednarodnih sankcij glede avtorskega prava. Nato je povzel besedo predsednik g. Maillard, ki je z izrednim navdušenjem slavil našo državo in lepoto naše zemlje. Pravi, da bi bilo nujno potrebno, da se v vseh svetovnih centrih osnujejo uradi, kateri bi imeli inozemstvo seznaniti z Jugoslavijo in njenimi prekrasnimi kraji. Nato se je zahvalil g. Nušiču, dr. Šumanu, dr. Prediču in g. Pantiču za sodelovanje ter prosil g. Nušiča, da izrazi hvaležnost kongresa predsedniku vlade g. dr. Korošcu za veliko zanimanje, katero je posvetila naša vlada temu zborovanju. Za g. Maillardom je govoril delegat francoskega ministrstva za trgovino Drouets, predstavnik poljske vlade Sieczkorski, delegat egiptovske vlade Gazerli bej in Marcel Huart, urednik »Tempsa«, ki se je zavzel za to, da se tudi časnikarji pridružijo mednarodni asociaciji književnikov in umetnikov. Nato je govoril g. Milan Šuklje, ki je naglašal, da niso samo proizvodi književnikov brez zaščite, ampak tudi proizvodi inženerskega stanu, nakar je g. Maillard odgovoril, da v tem oziru že obstoja komisija.

Ob pol 2 se je vršil banket, ki ga je gostom priredil ljubljanski P. E. N. klub v »Zvezdi«. Razen odličnih gostov in intelektualcev sta prisostvovala banketu kot zastopnika oblasti tudi veliki župan g. dr. Vodopivec in predsednik oblasti g. dr. Marko Natlačen.

Po zaključku banketa so odpeljali goste avtomobili na Bled, a zvečer so se gostje vrnili vsak v svojo domovino.

Največja izbira

črnih zimskih sukenj in raglanov po priznano nizkih cenah je gotovo samo pri tvrdki

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica

Sport

PRVENSTVENE TEKME PRVEGA RAZREDA.

Te tekme, vkljub temu, da sta se favorita Ilirija in Primorje srečala z nasprotniki, ki so že večkrat odvzeli važno točko, niso prinesle presenečenj.

A. S. K. Primorje : Z. S. K. Hermes 6 : 0 (3 : 0).

Primorje je podalo včeraj lepo igro, odlikovali so se posebno krilci, ki so imeli radi nesmiselne igre napada Hermesa lahek posel. Halfi, posebno Zemljak, so lepo podpirali napad z uporabljivimi žogami. Jug na krilu je bil v običajni formi, samo želeti bi bilo, da se odvadi za soigralca nevarne igre. Uršič isto goji ostro igro, ki kazi celoten vtis moštva. Hermes je v včerajšnji tekmi odpovedal. Zalokar je sicer poskušal z levim krilom Trobevškom, vendar ta vkljub par lepim pozicijam v prvem polčasu ni dosegel uspeha. Novak je bil kot desni half v moštvu absolutno nemogoč in je sokriv na dveh golih v prvem polčasu. Tudi ostala halfa nista imela ravno dobrega dneva. Edino zadovoljila je ožja obramba s pridnim Sernecom. Tudi Mihelak je zadovoljil, čeprav je igral na tem mestu prvič. Burja v golu je rešil več sigurnih golov, medtem ko bi z lahkoto držal prvi in zadnji gol.

Vodišek kot sodnik, je sodil izborno. Posebno je pokazal svoje zmožnosti pri presoji off-side pri kotih. Poset te tekme ni bil običajen, ker je letos L. N. P. odredil tekme zelo nespretno. Na ta način razdeli občinstvo na dve igrišči in koristi s tem upravam igrišč, tekmujoči klubi so pa oškodovani.

S. K. Ilirija : S. K. Slovan 5 : 0 (4 : 0).

Ilirija je predvedla v prvem polčasu lepo igro, ki je tudi prinesla v kratkih presledkih 4 zaporedne gole. Postava je bila vsekakor mnogo bolja, posebno napad. Mladi Rihar bo, ko preboli običajno začetniško tremo, dobro desno krilo. Berglezu v levi zvezi bi pa priporočali malo več ambicije. Oman je dobro vodil napad. Zupančič na centerhalfu približno dober, vendar ima napako, da ne poda uporabno žogo zvezi ali krilu, marveč jo zadržuje največkrat tako dolgo, da nasprotni igralci pokrijejo napad in lastna žoga postane plen nasprotne obrambe. To napako naj Zupančič odpravi, pa bo izboren srednji krilec. Desni half je bil Pleš. Zdelo le pa je, da nima preveč zaupanja v Strehovca. Krilci morajo biti bolj napadalni kot obrambeni. Kaj pomaga dobra obramba, če na napad nima žoge, da bi streljal. To je ena glavnih napak krilcev Ilirije. Tekmo je vodil dobro g. Deržaj. Občinstva malo ,pa to zato bolj glasno, posebno v drugem polčasu.

Pred tekmami prvih moštev so nastopila rezervna moštva: ASK Primorje : ZSK Hermes 10 : 0 (7 : 0); SK Ilirija : SK Slovan 14 : 0 (8 : 0).

Rezerva Hermesa je nudila v drugem polčasu še dosti jak odpor Primorju, medtem ko se je v drugi tekmi igralo samo na en gol.

DRUGI RAZRED.

S. K. Grafika : S. K. Natakar 11 : 3 (7 : 1).

Ljubljanski »profesijonali«, pa ne nogometni, so se dopoldne udarili na igrišču Primorja. Grafika, prikateri igrajo sami stari igralci, so sigurno zmagali nad natakarji.

PRVA HAZENA TEKMA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE.

ISSK Maribor : SK Ilirija 9 : 6 (5 : 2).

Na igrišču Ilirije se je včeraj dopoldne odigralo prvo kolo za prvenstvo v hazeni. Revanžna tekma bo pa v nedeljo v Mariboru in ta bo najbrže prinesla prvaka. Mariborska družina je zapustila včeraj lep vtis. Je to družina polna elana in tehnično dosti na višku. Najboljša v družini in včeraj sploh na polju, je bila branilka Verščaj. Z dobrim pokrivanjem je onemogočala skoro vsak strel, posebno še, ker so Ilirjanke oklevale in se spuščale v hiperkombinacijo. Ugajalo je desno krilo Ribaričeva, ki je sama zabila 5 golov. Družina Ilirije je imela slab dan. Ako si hoče obdržati prvenstvo, za kar so izgledi minimalni, mora vodstvo brezpogojno izmenjati nekatera mesta. Izrazito slaba v napadu je Privškova s svojo počasno in nepremišljeno igro. Krilka Šifrerjeva je precej kriva poraza, večina golov je padlo na njeni strani. Tratnikovi se še pozna poškodba od prejšnje tekme. Brodarjeva slabša kot ponavadi. Vratarica ni kriva na porazu, držala je kar je mogla, vendar v lovljenju žog ni pokazala sigurnosti. Pa to ji bo že prinesla rutina. Sodnik g. Šancin je poglavje za sebe. Ne moremo mu reči, da je bil neobjektiven, vendar pa pod vsako kritiko. S svojim neznanjem osnovnih načel faula je oškodoval obe strani, vendar je imela več škode Ilirija. V enakih slučajih je dal razne odločbe. Priznati ne bi smel 8. gola za Maribor, ker je bil viden prestiž. Gole, ki niso bili, je priznal obem stranem, medtem ko faktičnih golov ni priznal. S svojimi odločbami je razburjal prisotno občinstvo.

Potek igre.

Izmenični napadi, v 4. min po Privškovi 1 : 0 za I. V 8. min. izenačenje po Ribaričevi 1 : 1. V 12. min. ne prizna I. vsled prestopa. V ripostu M. na 2 : 1. Žogo golman slabo zadrži, da uide. V 18. min. Ribaričeva ponovi 3 : 1 za M. V 19. min. iz cornerja Bernikova na 3 : 2. V 23. min. Ribaričeva ponovno z efektnim strelom na 4 : 2. V 24. min. pa Vodebova na 5 : 2. — Polčas. M. takoj napade in v 1. min. Vugova 6 : 2. V 2. min. Privškova 6 : 3. Sodnik pod kritiko. Odlikuje se Verščaj od M., ki sijajno brani. V 9. min. strelja na tleh ležeča Bernikova v 6 : 4. Faul, vendar ga sodnik ni žvižgal. V 10. min. ponovno Ribaričeva 7 : 4. V 12 min. Jermolova zniža na 7 : 5. Igra postaja ostra. V 16. min. M. zviša na 8 : 5, prestop, vendar sodnik prizna. I. zgublja voljo. V 21. min. sodnik popolnoma neupravičeno ponavlja hazenske strele, dokler v 22. min. Vodebova na 9 : 5. Ripost I. in v 23. min. po Germolovi končno 9 : 6.

KOLESARSKA DIRKA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE.

V skupini senijorjev na progi Ljubljana—Logatec—Ljubljana so prišli na cilj: 1. Šolar (Ilirija). 2. Prodan (Primorje). 3. Zanoškar (P.).

V skupini junijorjev na progi Ljubljana—Vrhnika—Ljubljana 1. Wisiak (I.). 2. Vidmar (I.). 3. Dolničar (Sora).

MARIBOR.

SK. Železničar : SD Rapid 8 : 0 (5 : 0).

V tej tekmi, ki se je igrala v korist poškodbenega fonda, bi morala tekmujoča moštva nastopiti v najjačji postavi. Rapid je pa nastopil v kombinirani postavi in je popolnoma zasluženo podlegel.

ISSK Maribor : SK Svoboda 11 : 1 (7 : 0).

Absolutna premoč Maribora in se je skoro cela igra vršila samo pred golom Svobode.

* * *

ZAGREB: *20-letnica obstoja Viktorije.* Na tej proslavi so sodelovali Gradjanski, Concordija, Hašk in Viktorija. — Rezultati turnirja: Sobota: Hašk : Concordija 1:0 (0:0). — Zelo slaba in indolentna igra. — Gradjanski : Viktorija 4:3 (1:2). Tudi ta tekma ni bila v nobenem pogledu na višku. — Nedelja: Hašk : Viktorija 7:1 (5:0). Hašk je predvedel lepo igro in se temeljito revanžiral za poraz na svoji proslavi. — Gradjanski : Concordija 2:1 (1:0). Gradjanski z več rezervami porazi Concordijo, ki je predvedla še slabšo igro kot prejšnji dan.

Hazena. Akademski : Gradjanski 6:1 (3:1). Sigurna zmag favorita.

SUBOTICA: *Prvenstvene tekme:* Sand:Subotiški Sportklub 2:0 (0:0). Lepa igra Sanda.

LESKOVAC: *Leskovac : Skoplje* 4:2 (0:0). — Medmestna tekma, katero je leskovška reprezentanca sigurno dobila.

Najcenejši nakup vseh

šolskih potrebščin in šolskih knjig

M. Tičar, Ljubljana

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Vse predstave se vrše v dramskem gledališču.

Torek, 2. oktobra: POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI. Red C.
Sreda, 3. oktobra: KROG S KREDO. Red D.
Četrtek, 4. oktobra: FANY, TETE, STRICI ITD. Red A.

Repriza »Pohujšanja v dolini šentflorjanski« bo drevi ob 8 v dramskem gledališču. Vprizoritev, ki je že pri premijeri vzbudila najživahnejše zanimanje, bo zaradi duhovitosti dela in originalne režije prav gotovo vedno in močno priklenila. Farso je zrežiral g. Milan Skrbinšek. Umetnika Petra igra g. Jan, Jacinto gdč. Mira Danilova, Zlodeja gosp. Kralj, popotnika g. Sancin, predstavnike šentflorjanske doline pa ga. Juvanova Polonca, ga. Rakarjeva, ga. Vera Balatkova in gg. Bratina (župan), Gregorin (Sviligoj), Cesar, Peček, Lipah in Plut. Scena je izvršena po načrtih g. Skrušnija ml., godbo v III. aktu je zložil g. A. Balatka.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani prosi p. n. abonente, da blagovolijo poravnati zapadli obrok svojega abonmaja najkasneje do dne 12. oktobra.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Občni zbor Stolne prosvete bo v nedeljo, dne 7. t. m. ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

Naše dijaštvo

Akademikom na znanje! Pri vpisu na univerzo je treba plačati 30 Din za bolniško blagajno po naredbi ministrstva za zdravje. Kdor predloži izpričevalo ubožnosti, je te takse oproščen. Kdor torej reflektira na oprostitev, naj si doma pravočasno oskrbi izpričevalo ubožnosti.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospode pri sv. Jožefu ima jutri dne 3. t. m. svoj shod v kapeli ob pol osmih zvečer.

Poizvedovanja

Preteklo soboto zvečer sem v zadnjem dolenjskem vlaku ali pa na poti od Novega mesta do St. Petra izgubil rumene fot. leče (»Agfa« Gelbfiltersatz) in »Autoknips«. Poštenega najditelja naprošam, da najdene stvari proti odškodnini vrne. Ljubljana, Kodeljevo 944.

Sveta življenje in vrvenje

Nihče ni varen pred norišnico

To seveda ne velja za Slovenijo, kjer po zavodih za umobolne tako primanjkuje prostora, da je prava sreča, če more kdo spraviti notri resničnega, dolgoletnega in nevarnega norca. Znano pa je, da so se vedno dogajali slučaji, da so bližnji sorodniki vtaknili v norišnico zdravega človeka, da bi se polastili premoženja ali se drugače okoristili. Kaj takega je mogoče seveda le s sodelovanjem zdravnikov in prav zato so taki slučaji zelo redki. Vendar pa niso izključeni, kar priča najnovejši primer v Nemčiji, kjer so hčere nekega industrijca svojega lastnega sivega očeta vtaknile v neki zasebni zavod za umobolne, da bi mogle svobodno razpolagati s premoženjem. Zdravniško spričevalo je napravil neki zasebni zdravnik. Vendar se je zločinski poizkus izjalovil ter so industrijca po par dneh zopet izpustili kot popolnoma zdravega.

Mussolinijeva sinova Bruno in Vittorio kot člana avantgarde.

Ob tej priliki so nemški listi obnovili razpravljanje o boljšem pravnem varstvu državljanov pred norišnico, s katerim predmetom se pečajo v Nemčiji že nad 50 let. V tem pogledu še nimajo enotnega, za celo državo veljavnega zakona, marveč odločajo posamezne dežele vsaka zase. Ponekod zadostuje izpričevalo kakega koli praktičnega zdravnika, da sprejmejo kakega človeka kot umobolnega v javno blaznico. Ker tudi resnični norci zatrjujejo, da niso blazni in v blaznicah na vsa taka zatrjevanja bolnikov nič ne dajo, je tudi čisto zdrav človek vsaj za nekaj dni brez brambe nasproti internaciji v norišnici, dokler zdravniki na podlagi opazovanja ne doženejo resnice. Ker so taki doživljaji za prizadetega pravo mučeništvo in so pri tem v nevarnosti tudi gmotni interesi, zahteva nemška javnost ponovno, naj se sklene okvirni zakon, ki naj kolikor najbolj mogoče izključi možnost, da bi pohlepni sorodniki ali drugi interesenti spravili človeka s poti na ta način, da bi ga oddali v blaznico.

Kaj se skriva v atomih

Najmanjši delci snovi, ki se ne dajo več deliti, so atomi. Če bi kdo iznašel način, po katerem bi se dali atomi deliti, bi to pomenilo popoln prevrat v svetovnem gospodarstvu, ker bi se oprostila in dala v gospodarske namene izkoristiti sila, ki drži atome skupaj. Tako pravijo strokovnjaki in mnoge glave se belijo s tem vprašanjem. Večkrat se je že raznesel glas, da se je komu posrečilo najti pravi način za razbitje atomov, a vselej se je tisto Kolumbovo jajce izkazalo kot navaden zaprtek. Sedaj zopet prihaja vest, da se je dr. von Hohenau-u v Berlinu posrečilo deliti atome, in to na tako enostaven način, da se mora v najkrajšem času izvršiti v svetovnem gospodarstvu ogromen prevrat. Dr. Hohenauova iznajdba omogočuje pridobivanje vodika iz vode. To sicer ni nič novega in vsak učenec ve, da se da voda s pomočjo električnega toka razdeliti v vodik in kisik. Toda Hohenau hoče to doseči s pomočjo počasnega razbijanja atomov. V ta namen so potrebne tako priproste naprave, da bo zadostovalo enonadstropno poslopje za preskrbovanje gonilne sile za ves Berlin, a obratni stroški bodo znašali dnevno samo 20 mark. Hohenau bo o svoji iznajdbi poročal te dni na svetovni strokovni konferenci v Londonu, a zaenkrat je nemška javnost nasproti njegovi izdajdbi še zelo maloverna.

Švedski ministrski predsednik C. G. Ekmann, ki je te dni podal ostavko celokupne vlade. Na krmilu je bil od 7. jun. 1926.

V dveh - treh vrstah

Železniške nesreče na Španskem. Med postajama Belza in Javalquinto na Španskem sta 29. sept. trčila dva brzovlaka. Mrtvih je bilo 8 oseb, 19 pa težko ranjenih. — Pri gradbenih delih na novi progi Saragossa—Caminreal se je podrl novozgrajeni tunel in pokopal pod seboj veliko število delavcev. Prvi dan so izkopali izpod razvalin 10 mrtvih delavcev.

Najnovejša reklama. V neki prodajalni izgotovljenih oblek v Arizoni (Amerika) je te dni v izložbenem oknu čitati velik plakat sledeče vsebine: »Siti smo svojega blaga. Ne maramo ga več gledati ter ga topot zadnjič razstavljamo. Cene nāj vam bodo dokaz, kako malo vredno se zdi nam samim.«

Erich Rademacher, nemški svetovni plavač, ki se na izrečno željo nemškega zunanjega ministrstva udeleži mednarodnih plavalnih tekem v Tokiju.

Modri plin. Kot najvažnejši uspeh zadnjega Zeppelinovega poleta označujejo strokovnjaki izvrstne izkušnje, ki so jih pri tem napravili z modrim plinom. Zeppelin je vozil s tem plinom dve uri. Vsega je zrakoplov prevozil 950 km; največja višina je znašala 1450 metrov.

84letna samomorilka. V Weilburgu na Nemškem je živela neka 84letna ženica, ki so jo podpirali sorodniki. Le-ti so jo te dni obvestili, da ji vsled slabih gmotnih razmer ne bodo mogli več pošiljati podpore. Ženo je vest tako potrla, da je skočila v vodo.

Čudna pota poročnega prstana. Neka kmetica v Kirdorfu v Nemčiji je pred 27 leti pri opravljanju živine izgubila poročni prstan. Te dni pa je našla prstan na njivi, ko je kopala krompir.

*

»Tukaj se govore vsi jeziki.« Na nekem hatelu v Medžimurju je stal napis: »Tukaj se govore vsi jeziki!« — Vstopi potnik in vpraša za prenošišče. Govoril je slovenski. Odgovora nič. Vpraša hrvaški. Nič. Vpraša nemški. Zopet nič. V jezi zarobanti po madžarsko: »Kdo pa, vraga, govori tu vse jezike?« — »Potniki!« se je glasil madžarski odgovor.

Puščica zadela strelca. »Ne vem, čemu vi moški toliko lažete!« — »Samo zato, ker ve ženske toliko vprašujete!«

Princ Karol Rohan, generalni tajnik Mednarodne federacije intelektualcev, ki te dni zboruje v Pragi.

Previdnost. »Stari oče!« — »Kaj je, Pavlek?« — »Ali res nimate več zob?« — »Na žalost, nimam jih! Čemu vprašuješ?« — »Prosim, sterite mi te orehe!«

Satsuko Matsudaira in japonski prestolonaslednik Kikibu, novoporočenca, katerih poroka se je te dni v Tokiju slovesno izvršila. 19 letna prestolonaslednica je hčerka bivšega japonskega poslanika v Washingtonu, ki pa nima visokega plemstva in so se delale zato poroki prvotno velike ovire. Prestolonaslednik je brat sedanjega cesarja, čegar zakon je ostal brez otrok.

Počitek na manevrih. Nemška državna bramba je pravkar na velikih manevrih, ki jim prisostvuje tudi državni predsednik Hindenburg. Listi slave vztrajnost in izvežbanost čet.

Za duha in srce

S srbskega književnega trga

Stjepan Roca: Južna Srbija, Hrv. štamparija Grad. štedionice, Split 1928, lat., str. 127, 20 Din.

Zopet nova knjiga o Južni Srbiji, zibelki srbske kulture in književnosti, o zemlji zadužbin in manastirov, o narodni Golgoti srbski, o deželi najgloblje in umetniško najbolj vživete epske narodne pesmi, ki jo pozna svet. To pot napisana od Hrvata, splitskega profesorja Stjepana Roce (preje je napisal knjigo o naših političnih in prosvetnih velikanih: Naši junaci), pobornika Vidovičevega prosvetno-etičnega pokreta, sotrudnika Jadranske straže in marljivega ljudsko-prosvetnega delavca v Dalmaciji. Ljubka je ta knjižica, preprosta, ko romarska, z verzi nasejana, s srcem in zanosom pisana, impresijonistična, vendar ne toliko, da bi samo z ene ,morda celo željene strani pokazala podobo Južne Srbije. Obratno. Enciklopedijo bi jo lahko imenoval, in to jedrnato in uspelo. Saj govori o vsem mogočem: o preteklosti južnosrbski, o stari umetnosti, etnografiji, folkloru, geografiji, kulturi, kmetijstvu, narodni pesmi . .

Čisto slučajno in mimogrede je nastala. Avtor je v l. 1926. in 1927. potoval skozi to čudovito in svojevrstno centralno-balkansko zemljo; iz Skoplja preko Bitolja za Ohrid. V vseh večjih središčih se je ustavljal, predaval, poslušal, zapisoval Južnosrbskemu narodu je v besedi in sliki kazal svojo divno, s solncem in morjem zalito Dalmacijo. Pa si je istočasno nabral bogatega, peresa vrednega gradiva za predavanja o Južni Srbiji, ki jih je imel pozneje po Dolmaciji. Iz njih in iz svojih zabeležk je sestavil tudi to knjigo. Tekstu je priložil celo serijo uspelih in karakterističnih slik.

Vračal se je skozi Surdulico, kjer si je ogledal skladovnice kosti za domovino padlih. Tja, pravi, bi popeljal na »hodočašče sve naše đake, da osjete i da vide, kako se stvarala ova država.« Da vidite, kako je hrepenel po južnosrbskem kosu naše velike domovine: »Čast Parizu, srcu Evrope! Svaka čast njegovim monumentalnim građevinama, lepotama. Ali moja duša čeznula je za krajevima, koji su koljevka naše pismenosti i kršćanstva. Plamtila je za Dušanovim Skopljem, izgarala za Kosovom i Kumanovom, snivala o visokim Dečanima i o Gračanici. Želeo sam da vidim Ohridsko jezero, radi kojeg mi se oko zacakliło, kad sam prvi put čuo u Splitu od Strumićana pjesmu: Bijjana platno beljaše na ohridskite izvori.« (Ah, kako so topli, nostalgično-dehteči refreni iz one tetovske pesmi: Ne žali, mome, ne plači!, ali iz one iz Prizrena: Bilbil pile, ne poj rano, ne budi mi gospodara —

Impresije so to. A ne filmske. Misel je skrita v njih in globlje proučavanje, zgoščenost in razumevanje. Zato jih priporočam vsem, ki bi hoteli malo bolj spoznati ta poleg Bosne morda najinteresantnejši kotiček naše države.

*

Hamza Humo: Pod žvrnjem vremena (novela vroče krvi kot so vsa dela njegova; 160 str., I. zvezek Gajretove biblioteke, Sarajevo, 20 Din); Pera Todorović: Smrt Karađorđeva (precej razvlečen realistični zgodovinski roman; izšel kot 1. zvezek zbranih del, Beograd, cir., 30 Din); Romain Rolland — dr. Dušan Stojanović: Tostoj, njegov život i rad (monografija priznanega franc. književnika o velikom Tolstoju v prevodu; »Svetlost«, Belgrad, cir., 14 Din); Živojin M. Paunović: Dva srca (roman iz belgrajskega in niškega življenja v dneh med balkansko in svetovno vojno; naslovna stran od M. Golubovića, Belgrad, cir., 20 Din); Akif Šeremet: Bogdan Popović (literna studija o sodobnem najboljšem kritiku srbskem; obsega sestavke: Teorija književnosti B. Pop., Istorija književnosti i kritike B. P.; Banjaluka, 100 str., 10 Din); Mihajlo Kovačević: Pozorište i glumci (»Vreme«, Belgrad, cir., 10 Din); dr. L. Stevanović: Legenda o zidanju Skadra. Prilog za proučavanje narodnih umotvorina (uvod k zbirki grških, romunskih, bolgarskih in albanskih varijant k znani srbski narodni pesmi istega imena; Belgrad, 1928, cir., 10 Din); Vojin Maksimović: Srpsko-bugarski spor 1912—1913 god za Vardarsku oblast (vojno-politična studija z bogatim novim materijalom; Belgrad, 64 str., cir., 20 Din, geogr. karta); Stevan Grubić: Srpski zemljoradnik (razprava, ki je izšla v new-yorškem srbskem listu: Srbadija; obsega srbsko kmetstvo od srednjega veka do danes; Belgrad, cir., 72 str., 8 Din); dr. Russel-Živ. M. Radosavljević: Škola i školovanje u Sjedinjenim državama (principi, na katerih so snovane amer. šole; amerikanski demokratizem, praktičnost; Rajković i Čuković, Belgrad, cir.); ing. Kosta Nikolić: Aktuelno pitanje našeg saobraćaja.

Tone P.

* * *

Anton Oblak, Sv. Frančišek Serafski. Izdal in založil Tretji red v Novem mestu. Stane vezan 15 Din, broš. 5 Din. — Sv. Frančišek je umrl in vendar živi. Živi še bolj kakor svoj čas v solnčni Umbriji On živi v navdušenem češčenju in ljubezni celega sveta. V njem gledajo svojega vzornika naravo obožujoči učenci Rusoja, ker občudujejo v njem veliko ljubezen do božje narave. Frančiška časte kot predhodnika privrženci cerkvenih reformatorjev ki se divijo nad njegovo otroško živo vero. Frančiška smatrajo kot svojega tudi marksisti, ker gledajo v njem sodruga, ki je sovražil vsako lastnino. Tako ljubi vsak v Frančišku to, kar mu je najvišje. Tudi katoliška cerkev, vprav zato, ker je v njem vse to združeno v eno neločljivo celoto, ne zaostaja v spoštovanju tega velikega moža božjega. Sam sv. Oče Pij XI. je dejal v svoji okrožnici, da ga ni svetnika, ki bi iz njega tako živo in izrazito odsevala podoba našega Gospoda in evangeljskega življenja, kakor iz življenja sv. Frančiška. Le kdor ima to pred očmi, more prav umeti slavnega očaka in njegov veliki pomen tudi za naše čase in naše razmere. Zato je dobro storil g. župnik Anton Oblak, da je ob priliki 700 letnice proglašenja Frančiška za svetnika priredil tudi za preprosto slovensko ljudstvo življenjepis tega čudovitega svetnika. Prebirali naj bi življenje sv. Frančiška ne samo njegovi duhovni otroci, udje III. reda, ampak tudi vsi tisti, kāterim je na srcu, da se evangelij Kristusov uveljavi v zasebnem in javnem življenju. Prav to je bil življenski cilj našega svetnika. Nizka cena omogoči nabavo te knjižice vsakemu in s svojo prikupno zunanjostjo bo v kras sleherni knjižnici.

Gospodarstvo

Povišanje tarif. Tarifni odbor je končal svoje delo. Pričakovati je pa sedaj po naših vesteh iz Belgrada povišanje tarif za 5 do 20 odstotkov, mogoče pa je tudi, da se bodo sedanje postavke za nekatere vrste blaga obdržale, v drugih zopet pa bodo upoštevana mnenja interesentov. To povišanje tarif se bo bržkone uveljavilo 1. decembra letos.

Konkurenca v industriji kos. Nemške tovarne kos so se pred kratkim dogovorile o ceni kos za sezijo 1928—1929. Mednarodna pogajanja s francosko in dansko industrijo na so bila brezuspešna. Nemške cene so sedaj nižje kakor avstrijske.

Cenitev produkcije sladkorja. Prva Lichtova cenitev produkcije sladkorja za tekočo kampanjo navaja evropsko produkcijo s 7,807.000 tonami (produkcija 1927—28 8,018.000 ton), dočim je dunaski statistik Mikusch istočasno cenil evropsko produkcijo na 7,981.000 ton. Za Jugoslavijo ceni Licht produkcijo na 100.000 ton, Mikusch pa na 95 tisoč ton (produkcija v kampanji 1927—28 je znašala 78.000 ton.)

Izguba, uničenje ali tatvina obveznic vojne škode. Fin. ministrstvo za finance je izdalo sledeči razpis:

»Pogosto javljajo gen. dir. drž. dolgov privatne osebe in državne ustanove, da so izgubile, uničile, ali da so jim bile ukradene obveznice loterijske 2½% državne rente za vojno škodo ali druge obveznice naših državnih posojil in zahtevajo, da se za te obveznice nikomur nič ne plača, a njim da se izdajo duplikati obveznic. Raditega pojasnjujemo, da so te obveznice listine na donosca in kot take se po § 204. civilno sodnega postopka ter v smislu tolmačenja in razlage obče seje kasac. sodišča štev. 6055 z dne 30. avgusta 1922, ne morejo sodnijsko preklicati kot neveljavne, niti se za nje ne morejo izdajati duplikati. Na osnovi tega mnenja in razlage kasacijskega sodišča, je imetnik take obveznice, ako jo izgubi, uniči ali mu kdo ukrade, v istem položaju, kakor če izgubi, uniči ali mu kdo ukrade bankovec (novčanico). On ne more prepovedati, da se prinosilcu obveznice ista izplača, niti ne more zahtevati duplikata. Po čl. 19. pravilnika za izvrševanje zakona o uničevanju drž. posojil samo v slučajih, kadar so iste raztrgane, nažgane ali na kak drug način postale neuporabne za nadaljni promet in to samo pod pogojem, ako se iz ostanka obveznice more razvideti, kateremu posojilu obveznica pripada in ugotoviti njeno serijo in številko.

Otvoritev proge Belgrad-Obrenovac. Dne 1. t. m. je bila slovesna otvoritev proge Belgrad-Obrenovac. S tem je vzpostavljena ozkotračna železniška zveza Belgrada z morjem. Proga je široka 76 cm in ima na dolžini 40 km naslednje postaje (od Obrenovca kilometraža)): Barič 5, Mala Mostarica 11, Umka 18, Ostružnica 25, Železnik 29, Žarkovo 33, Čukarica 37, Belgrad 41 km. Predaja in izdajanje komadnega blaga, važnih pošiljk in tranzit skozi postajo Belgrad zaenkrat ni mogoča ,ker Belgrad nima postaje za ozkotirno železnico. Z novo progo se skrajša pot od Belgrada do Sarajeva za 59 km; od Belgrada do Metkoviča znaša sedaj razdalja 655 km, do Sušaka 664, do Splita 873, do Soluna 709 km. S to progo bo mnogo pridobil Metkovič.

Borza

Ljubljana, 1. oktobra 1928.

DENAR.

Devizni promet je bil danes prav zmaten. Tečaji izkazujejo tendenco k nazadovanju. Tako je London nazadoval od 276.21 na 276.13. Privatno blago je bilo zaključeno samo v devizah Amsterdam, Newyork in Trst, vendar samo v manjših količinah. Narodna banka je dala deviz nad dva in pol milijona dinarjev, od tega samo Londona nad en milijon dinarjev.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

1. oktobra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 28. IX..
Amsterdam	2280.—	2286.—	2283.—	—
Berlin	1355.75	1358.75	1357·25	1357.25
Bruselj	—	791.50	—	—
Budimpešta	—	992.58	—	991.—
Curih	1094·10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.12	803.12	801.62	801.70
London	275.73	276.53	276.13	—
Newyork	56.835	57.035	56.935	56.94
Pariz	—	222.40	—	222.60
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	296.45	298.45	297.45	—

Zagreb. Berlin 1355.75—1358.75, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 800.12—803.12, London 275.73 do 276.53, Newyork 56.835—57.025, Pariz 221.62 do 223.62, Praga 168.37—169.17, Trst 296.45—298.45.

Belgrad. Berlin 13.5575—13.5875, Budimpešta 99.108—99.408, Dunaj 8.0012—8.0312, Pariz 22.162 do 22.362, Praga 16.857—16.917, Trst 29.665 do 29.865.

Curih. Belgrad 9.12875, Berlin 123.80, Budimpešta 90.50, Bukarešt 3.155, Dunaj 73.145, London 25.1925, Newyork 519.50, Pariz 20.31, Praga15.39375, Trst 27.15, Sofija 3.74, Varšava 58.20, Madrid 85.50.

Trst. Zagreb 33.61—33.63, London 92.78 do 92.80, Pariz 74.75—74.78, Newyork 19.08—19.09, Curih 36.840—36.860

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48125. Valute: dinar 12.46.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prašteđiona 920 den., Kred. zavod 175 denar, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 **denar, Šešir 105 den.**

Zagreb. vojna škoda ar. 439—440, kasa 438.50 do 439.50, termini: 10. 442—443.50, 12. 450—451. 7 odst. inv. pos. 85.75—86.25, agrari 55.37—55.75, Hipo 58—59, Poljo 17.50—19, Kred. 85, Jugo 88 do 88.50, Lj. Kr. 126—130, Medjun. 57.50, Nar. 6800 do 7000, Prašted. 920—925. Srpska 151—152, Zem. 120 do 140, Etno 160—180, Kat. 36, Gutmann 190 do 202, Slavonia 44.50, Slaveks 98—100, Danica 140, **Drava 500—600, Šećerana 450—485, Brog. vag. 80 do 90, Union 260, Isis 30, Ragusea 470—480, Trbovlje 482.50, Vevče 109—110, Piv. Sar. 300, Mlin 19.50.**

Belgrad. Narodna banka 6900, vojna odškodnina 438—439, 10. 442—444, 12. 452—451.50, 7 odst. inv. pos. 86, agrari 55. Srečke: tobačne 90, rdečega križa 54.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 85.10, Hipo 7.05, Alpine 44.20, Leykam 9.20, Trbovlje 57.60, Ruše **33.50, Gutmann 23, Mundus 175.50, Slavonija 0.65.**

Žitni trg

Na trgu ni skoro nobenega blaga. Producenti se vzdržujejo vsakih ponudb. Zanimanje za blago je nekoliko večje, vendar se kupci ne morejo sprijazniti s visokimi cenami. Zaključkov je malo. S pšenico je nategnila tudi koruza: laplatska koruza **velja 292.50 Din, Postojna, za oktober.** Otrobi dosegajo nenavadno visoke cene. Tudi moka je čvrsta. Nekateri mlini so razprodani in iščejo pšenico po visokih cenah, zlasti srbijanski. V Sloveniji ni nervoze, vendar se naši kupci vzdržujejo vsake spekulacije in se krijejo le sproti.

V Ljubljani notirajo:

Dež. pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt.) Pšenica baška 78—80 kg, 2% 290—292.50, za okt. 295—297.50, za nov. 302.50—305, moka 0 g 430—435, koruza 347.50 do 350, ameriška 310—312.50, ajda 300—305, oves 275—280, ječmen 305—307.50, rž 295—297.50. — Zaključek —. **Tendenca čvrsta.**

Novi Sad. Pšenica bč. 242.50—247.50, gor. bač. 247.50—250, ban. 242.50—245, sr. 242.50—245, oves bač. sr. 240—242.50, ječmen 245—250, koruza bč. **305—310, moka 00 gg 350—360, št. 2 330—340, št. 6** 265—275, št. 7 230—240, št. 8 200—210, otrobi bč. 182.50—187.50. **Promet:** 189 vag. pšenice, 38 koruze, 4 in pol ovsa, 25 moke, 1 ječmena in 50 sena.

Budimpešta. Tendenca medla. Pšenica: oktober 26.06—26.04, zaklj. 26.02—26.04, marec 28.70 do 28.68, zaklj. 28.68—28.70, maj 29.48—29.40, zaklj. 29.40—29.42. Rž: oktober 25.40—25.34, zaklj. 25.38 25.40, marec 27.64—27.60, zaklj. 27.64—27.66. Koruza: maj 28.60—28.78, zaklj. 28.78—28.80.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo danes zaključenih 10 vagonov bukovih in hrastovih pragov. Tendenca je neizpremenejena.

Kakor nam poročajo iz Belgrada, namerava neka italijanska tvrdka nakupiti v naši državi 500 tisoč hrastovih pragov v letu 1929 naslednjih dimenzij: 2.60 in 14×24. Plača v gotovini potom B. C. I.

Nova licitacija lesa. Dne 29. t. m. se je vršila v Našicah dražba 180 hrastovih in 2200 gabrovih debel. Izklicna cena je bila 208.000 Din, najvišja ponudba 236.000 Din .

Hmelj

Zakon o izvozu hmelja v Nemčijo. Te dni je bil predložen nemškemu gospodarskemu svetu osnutek novega zakona o izvozu hmelja, ki ga podpirajo hmeljarji in pivovarji. Pričakuje se, da bo parlament sprejel zakon, kakor je bil predložen. — Kakor nadalje poročajo iz Münchena, je nemška pivovarska zveza osnovala na Bavarskem posebno uzorno posestvo, kjer bodo gojili posebno odporen hmelj. Nadalje je podvzela ukrepe, da svetuje hmeljarjem uničevanje škodljivcev.

Cene za vojvodinski hmelj so naslednje: mali rdeči 12—15, srednji 25—26, prima 27—32 Din. Izbrano blago je bilo kupljeno (večja partija po 35 dinarjev zaradi velike ponudbe pa se cene ne morejo učvrstiti. Od vsega pridelka je dosedaj prodana tretjina.

Žatec, ČSR. (Tedensko poročilo). Nakupovanje na deželi se nadaljuje neprestano in mirno. Nakupne cene so 2200—2300 Kč. Cene so se napram prejšnjemu tednu nekoliko znižale: I. in izbrano blago 2200—2300, dober srednji 2100—2200, srednji 2050—2100. Ves promet na deželi je znašal ta teden par tisoč stotov. Tranzitni (poljski in jugoslovanski) hmelj notira 1200—1400 Kč (40—46.80 Din za kilogram).

VINOGRADNIKI POČAKAJTE ŠE S TRGATVIJO!

Deževno vreme je mnoge vinogradnike spravilo naravnost iz ravnotežja. Začeli so že s trgatvijo, dasiravno še grozdje prav nič ni zrelo. Vinski mošt od grozdja, ki se je trgalo te dni, ima komaj 13 do 14 stopinj sladkorja. Takega vina ne bo pač nihče kupoval in ž njim si bomo samo pokvarili dober sloves naših vin.

Prijatelji naših vinogradnikov **svetujejo nujno** sledeče :

Kjer grozdje močno gnije, poberite vse gnilo grozdje še te dni. Z glavno trgatvijo pa počakate čisto do zadnjega, da bo mošt imel vsaj 18 do 19 odstotkov sladkorja. Po večini je še grozdje, osobito rizling in druge žlahtne vrste zdravo. Vremenski preroki, ki so letos navadno dobro prerokovali, napovedujejo za oktober lepo vreme. Radi tega počakajte vinogradniki z glavno trgatvijo vsaj do 15. oktobra, ker bo grozdje v slučaju količkaj lepega vremena sedaj naglo zorelo. Vsled dežja je namreč koža na jagodah zelo tanka in bodo solnčni žarki zelo vplivali na razvoj sladkorja v grozdju.

Prosimo župane in naše napredne vinogradnike, da poučijo svoje tovariše, ki imajo namen prezgodaj trgati grozdje, da naj na vsak način pokažejo s trgatvijo. Ker je drugače grozdje letos izvenredno zdravo, bi bila ogromna škoda, ako bi nezrelo grozdje potrgali in s tem škodovali slovesu naših dobrih vin.

*

Vino. Na Dolenjskem so radi dežja predčasno začeli s trgatvijo. Radi dežja je trpela tudi kakovost. Portugalka stane 7—8 Din. Tudi na Štajerskem je vsebina sladkorja majhna. Cene so 6—8 Din za liter mošta.

Moderen!
Trpežen!
Krasen!

The Rex Co.

Ljubljana
Gradišče 10 - Telefon 2268

Prospekti zastonj!

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni, dobri soprog in oče, gospod

Ivan Strožnik

posestnik

v ponedeljek, dne 1. t. m. po dolgotrajni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo **v sredo, dne 3. oktobra ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti Stranska pot št. 15** na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1928.

Marija Strožnik, soproga.
Pepca in Mici Strožnik, hčerki.

Mesni pogrebni zavod.

Inženir
Gustav Zemánek
strojnotehnična pisarna za centralne kurjave in vodovode se je preselila v
Knafljevo ulico štev. 10.

Felix Toman
kamnoseški mojster
v Ljubljani, Resljeva c. 30
priporoča
bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

104

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Ostani zdrav, Jacek! Bog te obvaruj . . .« je zaklicala in iztegnila roke k njemu.

Solze so ji privrele na oči, on pa je odjahal mimo — sijajoč v solncu, svečan in kot posvečen po službi, ki jo je imel opraviti.

*

Za praporom kraljeviča Aleksandra so se zganili in mimo odkorakali drugi, prav tako sijajni in strašni polki. Tudi oni so naredili po vzgledu drugih polkov velik krog in se ustavili sredi ravnine na istem kraju, odkoder so bili odrinili k paradi, toda že v pohodnem redu.

*

Od kočij, ki so stale na klancu, je segal pogled skoro po vsej vojski. Blizu in daleč je bilo videti bleščeče oklepe, lesketajoče opreme, sijanje mečev, gozdove štrlečih sulic, oblake zastavic in nad njim velike prapore, ki so se zdeli kakor velikanski cvetovi. Vetrič je prinašal od bližnjih polkov duh konjskega potu, čuli so se glasovi poveljnikov, votli odmevi bobnic in žvižganje piščalk. V teh odmevih, v teh krikih, v tem veselju in bojnem navdušenju je bilo nekaj zmagovalnega. Popolno prepričanje, da zmaga Križ nad polmesecem, se je polastilo vseh src.

*

Kralj se je pomudil še za trenutek pri kraljičini kočiji, potem pa je v skoku odrinil k vojski, in krakovski škof ga je blagoslavljal s križem z relikvijami. Čez čas so pretresli zrak rezki glasovi trobent, množice ljudi in konj so se zganile, se pričele polagoma podaljševati in naposled odrinile naravnost proti zapadu. Spredaj je bilo videti znamenja lahkih konjeniških odelkov, njim so sledili huzarji, sprevod pa so zaključevali dragonci.

*

Krakovski knezoškof je z obema rokama dvignil križ z relikvijami visoko nad glavo:

»Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakobov, usmili se ljudstva Tvojega!

*

In v istem trenutku je iz več kakor dvajset tisoč grl zagrmela pesem, ki jo je baje nalašč za to priliko zložil gospod Kohovski:

Dla Ciebie, Panno czysta,
Matko Niepokalana,
Idziemy bronić Chrysta
Naszego Pana.

Dla cię, Ojczyzno droga,
I dla cię, Orle biały,
Idziemy gromić wroga
Na polu chwały.

(Za Te, Devica čista — Brezmadežna Mati, — gremo braniti Kristusa, — našega Gospoda . . . Za te, draga Domovina — in za te, beli Orel* gremo ... porazimo sovražnika — na polju slave.)

* Beli enoglavi orel je poljski državni grb.

Konec.

Prevajalčeva pripomba.

Zmaga kralja Jana Sobieskega nad Turki pri Hotinu zaključuje z l. 1673 Sienkiewiczevo trilogijo: »Z ognjem in mečem«, »Potop«, »Mali vitez«:

»Vivat Ioannes victor!

In deset let pozneje, ko je mogočni kralj Jan III. strl v prah turško silo pri Dunaju, se je ponavljal ta klic od morja do morja, od gora do gora, po vsem svetu, koder so zvonovi klicali vernike k molitvi.«

»Poljsko solnce se je počasi nagibalo k zatonu. Sence so postajale vedno daljše, in vedno bolj poredkoma je sijala njegova luč. Leta 1683. je zadnjič zabliskala na Dunaju iz pretečih oblakov.« Temu zadnjemu slavnemu dogodku je hotel posvetiti pisatelj novo zgodovinsko trilogijo, a objavil je samo njen prvi del, »Na polju slave«. Povest je sicer zaključeno delo (in ne samo odlomek kakor zadnji Sienkiewiczev zgodovinski roman »Legije« iz Napoleonovih časov), a vendar pogrešamo popisa obleganja Dunaja in sklepa Marcianove zgodbe. Namigavanja, ki jih dela prelat Tvorkovski (v XXIV. poglavju), nam dajo misliti, da je bilo Kšepeckim sojeno doživeti s Pongovskega dediščino neko presenečenje.

Vprašal sem g. V. Kredbo v Pragi (ki baš zdaj prevaja »Na polju slave« v češčino) g. St. Dembyja (odličnega poznavalca Sienkiewiczevih del) v Varšavi in druge znance na Poljskem, ali ne bodo iz pisateljeve zapuščine objavljeni kaki, do sedaj morda še neznani odlomki drugega dela (Sobieski na Dunaju), oz. tretjega dela (Zopet v domovini) trilogije. Zvedel sem, da radi gmotnih težkoč na to v doglednem času, žalibog, ni misliti. Sicer pa bo nedvomno prej ali slej prirejena nova, popolna izdaja Sienkiewiczevih spisov. Zdaj so itak že vsi razprodani.

Glede romana samega je pripomniti, da se (kakor je to večkrat pri Sienkiewiczu) prva izdaja ponekod razlikuje od poznejših. Po prvotnem besedilu (ki je izšlo v varšavskem časopisu »Besiada literacka«) je prirejen edini nemški, dokaj slab in skrajšan prevod (Auf dem Felde der Ehre. »Styria«, Graz und Wien). Posluževal sem se dveh poljskih izvirnikov in sicer izdaje J. Czernieckega v Krakovu in S. Orgelbranda v Varšavi.

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nedlag. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Lužiško-srbska povest, 22 Din, vez. 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezume, 32 Din, vez. 42 Din. — Stortek in njegove burkasto življenje, 14 Din vez. 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otroci solnca, 24 Din, vez. 32 Din.

Velika sezijska prodaja manufakture!

Vse oblačilne predmete prodajam od 1. oktobra dalje po globoko znižanih cenah. V interesu vsakega kupca je, ki rabi za zimsko sezijo dobro in trpežno blago, da ne zamudi prilike se neobvezno prepričati o tej redki ponudbi. Edino pristne pirotske preproge ročne industrije prodam v kolikor še traja zaloga po zelo nizkih cenah, nadaljna naročila se pa izvršijo v teku 14 dni po dogovoru.

J. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 4

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 23·28.

Službe dobe

Pletilja s strojem

na več barv, se sprejme na dom. Plača po dogovoru. — Ponudbe na A. Rojec, Št. Vid pri Stični.

Sprejmem učenko

poštenih staršev z dobrimi spričevali ljudske in vsaj dve leti meščanske šole. Prednost imajo zdrave in poštene. Nastop takoj. **Franc Pirkovič**, trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov, Ribnica, Dolenjsko.

Vajenka

pridna in poštena, s primerno šol. izobrazbo ter močna, se sprejme v trgovino z mešan. blagom. Nastop s 15. okt. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe je poslati na naslov: **A. Bregar**, Rimske toplice.

Zdravilišče Dobrna išče za dalje časa prvovrst.

stavbnega polirja

ki se naj razume tudi pri mizarskih delih. Nastop službe takoj. Plača po dogovoru.

Dekle

stara 14—16 let, čedne zunanjosti, ki bi poleg šivanja opravljala tudi mala gospodinjska dela, se sprejme. **Hrana** in **stanovanje istotam.** Ponudbe na inseratni oddelek Slovenca pod »Poštena«.

Pletiljke

fzurjenih, deset, sprejme takoj za stalno. — **Ciril Vajt**, Kranj.

Službe iščejo

Strojnik

Izučen ključavničar, trezen, vešč vseh popravil in montaže žag, mlinov, električnih naprav, popolnoma izvežban pri lokomobilih, turbinah in Diesel-motorjih, oženjen, brez otrok, poseduje izvrstne reference, išče za takoj službo; gre tudi kot boljši pljučavničar. - Naslov **Avtomobil Škedel**, Novo mesto.

Vdova

pridna in poštena, išče mesto hišnice. Ponudbe na podružnico Slovenca Celje.

Mesto učenke

išče deklica, stara 14 let, s 6 razr. osn. šole, v manufakturni trgovini na deželi. Naslov pove uprava Slovenca pod štev. 9500.

Zaslužek

10.000 Din mesečno

more vsakdo zaslužiti s prodajo državnih papirjev, združenih z zavarovanjem na obroke kakor tudi ur. Prodajalci vseh krajev naj se obrnejo na Zumbulovića, Skoplje.

Strokovnjak za knjigovodstvo

prevzame vsepovsod mesečne kontrole, sestavljanje bilanc in urejevanje novih knjig po zmernem p a v š a l u. Je tudi svetovalec za vse gradbe. Ponudbe pod: »**Knjigovodja**« na upravo lista.

Upraviteljstvo hiš

(posestev) - v mestu ali okolici, prevzame v Ljubljani stanujoči vpokojeni uradnik, ki opravlja tudi sodne prisilne uprave. - - Ponudbe upravi »Slov.« pod »**Vestno**« **štev. 2157.**

Drva.

Sprejmem zastopstvo za prodajo drv v Italiji proti proviziji. Veliko znanje z večjimi tvrdkami, ki jih obiskujem osebno. — Ponudbe pod »**Zastopstvo drv**« na upravo Slov.

Izredna prilika

Sprejmem še nekoliko zastopnikov za prodajo **ratne štete.** Zaslužek je izredno velik. Ponudbe na tvrdko **M. S. Serdarušić, Beograd.**

Dijaki

Dijak

se sprejme na stanovanje brez ali s hrano. Električna razsvetljava. Univerza v bližini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9434.

Stanovanja

Opremljena soba

v novi vili za Bežigradom z električno razsvetljavo, parket, poseben vhod, krasen razgled, zelo zračna, **se odda takoj.** — Naslov v upravi Slov pod št. 8421.

Na stanovanje

sprejmem enega gospoda, najraje dijaka. - Naslov v upr. Slov. pod št. 9492.

Iščem sobico

ali grem kot sostanovalec. Ponudbe na upravo Slovenca pod »S o b a«.

Vnajem

Trgovina z mešanim blagom

in vsem inventarjem, okraj mariborski, desni breg, na prometni cesti, pri farni in romarski cerkvi, četrt ure od železn. postaje, se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo Slovenca v Mariboru.

Denar

Kompanjona

za dobro vpeljano usnjarsko trgovino v Ljubljani išče odločen pristaš SLS pod najugodnejšimi pogoji. Naslovi reflektantov naj se pošiljajo na upravo Slovenca pod »**Usnje**« 9481.

Prodamo

Kočije in druge vozove

ter konjske opreme — prodamo vsled nabave avtomobila. - Tozadevno se izve v vinski trgovini **Bolafio, Ljubljana.**

Okrasne letvice

za oprave Vam najceneje nudi izdelovalnica Ivan Dovžan, Ljubljana VII. - Zahtevajte vzorce in cenike!

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din **L. Brozović**, kem. čistiona perja, **Zagreb, Ilica 82.**

Stoječo uro

za jedilnico, skoro novo, prodam. - Ponudbe pod »**Uro štev. 9496**«.

Razno pohištvo

lepo in čisto, prodam. - Gostilna Ančnik v Šiški.

Radio - aparat

4 cevni, z izbornim sprejemom, ugodno prodam. Naslov v inserat. oddel. Slovenca pod štev. 9494.

Pletilni stroj

št. 8 ugodno naprodaj - Istotam se prodajo skoro nove citre in malo rabljena violina. Naslov se izve v upravi štev. 9389.

Pouk

Metoda Berlitz

Pouk **francoščine, angleščine, italijanščine** itd. po profesorju **dotičnih dežel.** Vsak profesor poučuje **edinole v svoji materinščini.** — Prijave **samo v višji drž. realki** (Vegova ulica), pritličje, I. A razred.

Posestva

Hiša z lokalom

na deželi, se proda. — Ponudbe na inserat. oddelek Slov. pod št. 9497.

Lepo posestvo 60 oralov

(22 oralov gozda prve vrste), nekaj vinograda itd., se ugodno proda pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Vprašati v upravi lista v Mariboru.

Posestvo

obstoječe iz hiše, skednja, hleva, 45 oralov zemljišča, z gozdnimi deli, v sredi vasi Spodnji log, srez Kočevje, pol ure oddaljeno od projektirane žel. proge Kočevje—Vrbovsko, je ugodno naprodaj. — Pojasnila daje županstvo Spodnji log, p. Nem. loka, srez Kočevje.

Nova hiša

z dvema stanovanjema, veranda, klet in vrt, se proda. Cena 48.000. Pobrežje, Gozdna ulica 30, Maribor.

Nova hiša

z dvema sobama, kuhinja in velik vrt, se po ugodni ceni proda. Donik Rupert, Tezno-Maribor.

Kupim hišo

v Ljubljani ali periferiji za do 200.000 Din. Ponudbe z opisom na upravo Slovenca pod »**Stan**«.

Kupimo

Stroj za izdelovanje cementne opeke

rabljen, z vsemi pritiklinami, se kupi. Ponudbe na Anton Cimperman, zid. mojster, Topol pri Cerknici.

Drog in bradlja

dobro ohranjena, se kupita. - Ponudbe na orlovski odsek Begunje pri Cerknici.

Vijolino (popolno)

dobro ohranjeno, kupim. - **Jelenc**, Turjaški trg 4.

Kupim

registrirno blagajno. Ponudbe: S. Tičar, Jezdarska 19, Maribor.

Ženitbe

Ženitev

Gospod srednje starosti, na obisku iz Amerike, želi znanja z gospodično neomadeževr. preteklosti, starost 26 do 32 let, katero bi veselilo iti v Ameriko ali pa ustanoviti svoj dom v Sloveniji. Ponudbe s sliko in opisom na ogl. oddelek »Slovenca« pod »**Kalifornia**«.

Obrt

Lanene tropine

in druga krmila

nudi najceneje

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din. otomanska pregrinjala, modroce itd. k u p i t e najboljše. - **Rudolf SEVER tapetništvo, Marijin trg 2.**

Razno

ki krepi in zdravi želodec

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah.

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

I a trboveljski premog

in lepa, suha **bukova drva** kupite najugodneje pri tvrdki **Franc Slovša,** Razlagova ulica 20.

ZLATA JAMA JE STALNA REKLAMA V SLOVENCU

Inserirajte v „Slovencu"!

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Otvoritev jezikovnih tečajev v Ljubljani

Samo pravi, **rojeni Francozi** poučujejo **francoščino.**
Samo pravi, **rojeni Angleži** poučujejo **angleščino.**
Samo pravi, **rojeni švicarski Italijani** poučujejo **italijanščino** itd., za nemščino, španščino...

Vsak profesor poučuje izključno samo **svoj materni jezik**

Takoj od prve ure naprej sliši in govori gojenec **edinole jezik,** ki se ga uči.

Pouk za začetnike. — Konverzacija. — Slovnica. — Literatura. Trgovsko dopisovanje. — Tečaji (zasebne lekcije in v skupinah) **se pričnejo takoj.**

Informacije in prijave dnevno od **3 popoldne do 8 zvečer začasno** (t. j. dokler se ne nastani v lastnih prostorih).

V višji drž. realki (Vegova ulica), pritličje, I. A razr.

KREDITNO DRUŠTVO KRANJSKE HRANILNICE

V LJUBLJANI, KNAFLJEVA ULICA 9 (USTANOV. L. 1873)

daje trgovcem in obrtnikom kredite po najkulantnejših pogojih. Telef. št. 2420. — Račun pri čekovnem uradu v Ljubljani št. 10.680

Mestni pogrebni zavod. Brez posebnega obvestila.

Naša ljubljena, **zlata** soproga in mamica, gospa

Marija Zorman roj. Schlaker

soproga mizarskega mojstra

je dne 1. oktobra 1928 po dolgi in mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne, blage pokojnice se vrši v sredo, dne 3. oktobra 1928 ob pol 4 popoldne od doma žalosti, Sv. Florjana ulica št. 23, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1928.

Ivan Zorman, soprog. **Franc,** sin. **Gabriela,** hčerka **in ostalo sorodstvo.**

KISLO ZELJE

v vsaki množini, razpošilja tvrdka

J. Oražem - Moste pri Ljubljani

Pridobivajte novih naročnikov!

K Jezuščku, Mamici božji in angelčkom, ki jih je imela tako rada, je pohitela naša ljubljenka

Marija Gospodarič

hčerka strok. učitelja

kjer prosi tolažbe za atka, mamico in »teto« Minko ter prosi zdravja za bratca Jakca in Janka. — V torek popoldne ob treh jo spremimo iz javne bolnišnice v Ljubljani k Sv. Križu.

Jesenice, dne 1. oktobra 1928.

Družina Gospodarič.

Prof. dr. Franc Lukman naznanja v imenu svoje matere **Roze** roj. **Hribovšek,** svoje sestre **Zofije** om. **Golavšek,** svojega svaka **Jožefa Golavška,** svojih nečakinj in nečakov ter svojem, da je umrl njegov ljubi oče

Franc Lukman

Dobro pripravljenega je Bog poklical k sebi v soboto 29. sept., pokopali smo ga pri Sv. Juriju ob Taboru dne 1. oktobra.

Priporoča se v spomin!

Sv. Jurij ob Taboru—Ljubljana, dne 1. oktobra 1928.

„VIERASS" rezila za britje, izdelek iz najfinejšega švedskega jekla tvornice

J. VOOS D. Sohn, Solingen.

Zahteva povsod samo „VIERASS" rezila, da se boš s trajnim zadovoljstvom.

Kvalitativno na višku.

Ceno samo Din 4·— po komadu.

Naročila za Slovenijo izvršuje:

Glavno zastopstvo in skladišče: UNIVERSAL, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Štev. 15.455/28.

Razglas

o ofertalni pismeni licitaciji o oddaji gradbenih del za zgradbo hotela v Rogaški Slatini.

Na podlagi sejnega sklepa oblastnega odbora mariborske oblasti v Mariboru z dne 25. septembra 1928 ter na podlagi vseh tozadevnih predpisov iz zakona o državnem računovodstvu, kakor so isti v veljavi pri javnih licitacijah za oddajo gradbenih del od strani državnih oblasti, se razpisuje pismena javna licitacija o oddaji **težaških, zidarskih, tesarskih, kleparskih** in **krovskih del,** kakor tudi **mrzlovodne** in **toplovodne instalacije** pri novozgradnji 100 sobnega hotela v zdravilišču v Rog. Slatini.

Ponudniki morajo vložiti svoje ponudbe kolkovane s 100 Din kolkom najpozneje do **15. oktobra 1928 ob 9. uri** licitacijski komisiji, ki posluje v I. nadstr. novega dvoriščnega poslopja oblastnega dvorca v Mariboru (Vrazova ulica). Istotam se dobijo vsi licitacijski pripomočki, proračuni, načrti in vsa potrebna pojasnila začenši od 3. oktobra 1928 dalje.

Ponudbe je vložiti v zapečatenih kuvertah z označbo: »Ponudba za zgradbo hotela v Rogaški Slatini« ter z označbo ponudnikovega imena in naslove.

V posebnem kuvertu se morajo predložiti dokazi o vplačani 5%ni kavciji itd., torej vsi dokumenti, ki jih zahteva pri javnih licitacijah ministrstvo gradjevin.

Licitacija se bo izvršila dne 15. oktobra ob 10. uri v zgoraj navedenih prostorih.

Oblastni odbor si pridržuje pravico oddati dela ne glede na višino ponudbene vsote. Ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po izvršeni licitaciji ter podati obvezno izjavo, da so mu vsi pogoji znani in za njega obvezni.

Oblastni odbor mariborske oblasti v Mariboru,

dne 26. septembra 1928.

Predsednik: **dr. Josip Leskovar** s. r.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terseglav.